

**Tilinpäätösanalyysi ajanjaksolta 2005 – 2009 ja
tärkeimmät taloudelliset riskit. Case: Brightpoint Finland Oy**

Anne-Paula Tikkanen

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma
2011

Liiketalous

<p>Tekijä tai tekijät Anne-Paula Tikkanen</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2007</p>
<p>Raportin nimi Tilinpäätösanalyysi ajanjaksolta 2005 – 2009 ja tärkeimmät taloudelliset riskit. Case: Brightpoint Finland Oy</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 65+7</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Markku Eerola</p>	
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tilinpäätösanalyysi Brightpoint Finland Oy:stä, joka toimii matkapuhelintukkurina viestintälaitteiden tukkukaupan toimialalla. Tilinpäätösanalyysissä tunnuslukujen avulla selvitettiin yrityksen taloudellista tilaa ja menestymistä analysoitujen tunnuslukujen ja rahoitusriskien avulla tilikausina 2005 – 2009. Valittuja kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden tunnuslukuja verrattiin toimialan tunnuslukuihin.</p> <p>Opinnäytetyön suoriteperusteinen tilinpäätösanalyysi tehtiin YTN:n (Yritystutkimusneuvottelukunnan) ohjeiden avulla. Teoriaosassa käytiin lävitse tilinpäätöksen taustaa ja sen eri osiot tilinpäätöskäytäntöineen ja -periaatteineen. Tilinpäätöksen oikaiseminen - osiossa tuotiin esille tilinpäätöksen tavoitteita, vaiheita sekä menetelmiä ja tuloslaskelman sekä taseen oikaisutoimenpiteitä.</p> <p>Riskien osalta opinnäytetyössä keskityttiin Brightpoint Finland Oy:n rahoitusriskeihin, jotka ovat johdettavissa yrityksen talouteen liittyvistä riskeistä. Taloudellisissa riskeissä rahoitusriskien hallinta luo pohjan yrityksen muulle riskienhallinnalle. Riskien kirjallisessa osiossa käsiteltiin aluksi riskien tunnistamista, arviointia sekä riskienhallintaa sekä liiketoimintariskejä, maksuvalmius-, luotto- ja rahoituksen markkinariskejä. Rahoitusriskejä analysoitiin pienimuotoisen kyselytutkimuksen avulla, sen tavoitteena oli saada kuva case-yrityksen tilasta tilinpäätösanalyysistä saatavien tietojen lisäksi.</p> <p>Jotta yrityksen toiminta olisi menestyksellistä, tunnuslukujen tulisi olla tasapainossa. Tuloksista käy ilmi, että globaalinen taloudellinen laman vaikutus oli merkittävä niin Brightpoint Finland Oy:ssä kuin toimialallakin vuosina 2008 - 2009. Case-yrityksen kaltaisella myyntitoimintaa harjoittavalla yrityksellä taloudellisten suhdanteitten vaikutukset olivat huomattavat. Yrityksen taloudelliseen vastuuseen kuuluvan riskienhallinnan tulisi tapahtua yrityskohtaisesti, se lisää yrityksen taloudellista vakautta ja parempaa kannattavuuskehityksen ennakkointia. Yritysten rahoitusriskit ovat yksilöllisiä, pääpiirteittäin kuitenkin samantyyppisiä. Brightpoint Finland Oy odottaa vuoden 2011 jälkipuoliskolta kasvun parantumista etenkin yritysmyynnissä, palvelussa ja myös älypuhelinmyynnissä.</p>	
<p>Asiasanat Tilinpäätös, tunnusluvut, taloudellinen tila, riskit, riskienhallinta.</p>	

Business Administration

<p>Authors Anne-Paula Tikkanen</p>	<p>Group or year of entry 2007</p>
<p>The title of thesis The financial statement analysis for the period 2005 – 2009 and the main economic risks. Case: Brightpoint Finland Oy</p>	<p>Number of pages and appendices 65+7</p>
<p>Supervisor(s) Markku Eerola</p>	
<p>The objective of the thesis was to make a financial statement analysis of Brightpoint Finland Oy which operates as a mobile wholesaler in the communications equipment wholesaling industry sector. The financial situation and success of the company were explored by analyzed key figures and financial risks during the financial years 2005 - 2009. The selected key figures of profitability, solvency and liquidity were compared to key figures in the branch.</p> <p>The accrual financial statement analysis of the thesis was made by using instructions of YTN (Yritystutkimusneuvottelukunta). In the theoretical part were explored the background of financial statement and its various components financial statement standards and principles. In the section of adjustment of financial statements were highlighted the annual goals, methods and steps as well as the income statement and balance sheet adjustment measures.</p> <p>The study was focused on financial risks of Brightpoint Finland Oy which are derived from the economic risks of the enterprise. In the economic risks the management of financial risks provides the basis for the rest of the company's risk management. The risk identification, risk assessment and risk management were dealt with in the theoretical part of the risks, as well as business risks, liquidity, credit and financial market risks. The financial risks were analyzed by using small-scale survey research whose aim was to gain understanding of the case company's financial situation in addition to the analysis of data.</p> <p>In order the operations of the company could be successful; the key figures should be balanced. The results of the study show the global economic recession had a significant impact on Brightpoint Finland Oy as well as on the industry during the years 2008 - 2009. The economic cycle effects were significant because the company carries out sales activities. The company's financial liability under the risk management should be carried out by company; it will increase the financial stability and better profitability of foresight. The corporate financial risks are individual, however, broadly similar. In particular, Brightpoint Finland Oy expects improved growth in enterprise sales, service and also in smartphone sales the second half of 2011.</p>	
<p>Key words Financial statement, key figures, financial situation, risks, risk management.</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoite	1
1.2	Opinnäytetyön rakenne	1
1.3	Tutkimusmenetelmä	2
2	Tilinpäätösanalyysin taustaa	3
2.1	Tilinpäätösanalyysin lainsäädäntöä.....	4
2.2	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät.....	4
2.3	Tilinpäätösinformaatiota tukevat informaatiolähteet	5
3	Tilinpäätös.....	6
3.1	Tilinpäätösperiaatteet ja -käytännöt	6
3.2	Tuloslaskelma.....	7
3.3	Tase	7
3.4	Rahoituslaskelma	7
4	Tilinpäätöstietojen oikaiseminen.....	9
4.1	Tilinpäätösoikaisujen tavoitteet	9
4.2	Tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät	9
4.3	Tuloslaskelman oikaisutoimenpiteet.....	10
4.4	Taseen oikaisutoimenpiteet.....	13
5	Tunnusluvut ja niiden tulkinta.....	17
5.1	Tunnuslukujen reliabiliteetti ja validiteetti	17
5.2	Kannattavuuden tunnusluvut	17
5.2.1	Myyntikate	18
5.2.2	Käyttökate (EBITDA)	18
5.2.3	Rahoitustulos.....	19
5.2.4	Kokonaispääoman tuotto (ROTA).....	19
5.2.5	Sijoitetun pääoman tuotto (ROI, Return on Investment).....	20
5.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	20
5.3.1	Omavaraisuusaste (Equity to Assets)	21
5.3.2	Suhteellinen velkaantuneisuus.....	22
5.3.3	Nettovelkaantumisasaste (net gearing).....	22

5.3.4	Käyttöpääoma.....	23
5.4	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	24
5.4.1	Quick ratio ja current ratio.....	24
5.5	Muita tunnuslukuja.....	25
6	Tunnuslukujen analysoinnista.....	27
6.1	Analysoinnin ongelmat ja heikkoudet	27
6.2	Konkurssin ennakoiminen ja luottokelpoisuus	29
7	Yrityksen taloudelliset riskit.....	30
7.1	Yrityksen riskien tunnistaminen ja arviointi	30
7.2	Yrityksen riskienhallinta	30
7.2.1	Yrityksen riskienhallinnan tavoitteet.....	31
7.3	Yrityksen liiketoimintariskit	32
7.4	Rahoitusriskit	33
7.4.1	Maksuvalmiusriski	35
7.4.2	Luottoriski	36
7.4.3	Rahoituksen markkinariskit.....	36
7.4.4	Muita riskejä	37
7.5	Viitekehys yrityksen taloudellisesta tilasta	37
8	Case Brightpoint Finland Oy.....	39
8.1	Case-yrityksen esittely	39
8.2	Kyselytutkimus rahoitusriskeistä	40
8.3	Tuloslaskelman oikaisut.....	41
8.4	Taseen oikaisut	42
8.5	Tunnuslukujen ja rahoitusriskien tulkinta	43
8.5.1	Liikevaihto	44
8.5.2	Kannattavuus	45
8.5.3	Vakavaraisuus.....	50
8.5.4	Maksuvalmius.....	53
9	Yhteenvedo	56
	Lähteet.....	60
	Liitteet.....	66
	Liite 1. Brightpoint Finland Oy:n tuloslaskelma	66

Liite 2. Brightpoint Finland Oy:n tase.....	67
Liite 3. Brightpoint Finland Oy:n oikaistu tuloslaskelma	69
Liite 4. Brightpoint Finland Oy:n oikaistu tase	70
Liite 5. Kyselytutkimus Brightpoint Finland Oy:n rahoitusriskeistä.	72

1 Johdanto

Yrityksen taloudellinen tila kiinnostaa eri päätöksentekijöitä, niin velkojaa kuin sijoittajaa tai yrityksen johtoa tai työpaikan hakijaa. Yrityksen tila ja kannattavuus kiinnostaa erityisesti silloin kun eletään epävarmoja suhdanneaikoja.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on saada kuva matkapuhelintukkurin Brightpoint Finland Oy:n taloudellisesta tilasta ja menestymisestä sekä analysoitujen tunnuslukujen että rahoitusriskien avulla tilikausina 2005–2009. Esiin tulleet tiedot ovat apuna case-yritykselle ja ovat apuna luomassa kuvaa toiminnan edellytyksistä kuten esimerkiksi investoinneissa tai toiminnan laajentamisessa. Tunnuslukuja verrataan toimialan, viestintälaitteiden tukkukaupan, tunnuslukuihin. Halutessaan Brightpoint Finland Oy voi käyttää työssä käytettyjä tunnuslukukaavoja myös tulevaisuudessa tunnuslukujen laskeamiseen. Kirjallisuutta oli saatavilla kiitettävästi niin tilinpäätösanalyysin kuin rahoitusriskien osalta, mutta myös se helpotti työn tekemistä, että työskentelin opinnäytetyön tekemisen ajan suurimmaksi osaksi Brightpoint Finland Oy:ssä. Tilinpäätösanalyysijä on tehty usein opinnäytetyönä, mutta itselleni opinnäytetyön tekeminen oli antoisaa, se toi esimerkiksi ymmärrystä tilinpäätöksen tekemisestä ja yrityksen tilaan vaikuttavista tekijöistä.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Brightpoint Finland Oy:n tilinpäätös on tehty FAS:in (Finnish Accounting Standards) mukaan. Opinnäytetyön suoriteperusteinen tilinpäätösanalyysi on tehty puolestaan YTN:n (Yritystutkimusneuvottelukunnan) ohjeiden avulla. Kirjallisessa osiossa käydään aluksi läpi tilinpäätöksen taustaa ja sen eri osiot tilinpäätöskäytäntöineen ja -periaatteineen. Tilinpäätöksen oikaiseminen -osiossa tuon esille tilinpäätöksen tavoitteita, vaiheita sekä menetelmiä ja tuloslaskelman sekä taseen oikaisutoimenpiteitä. Tunnuslukujen tulkinnassa tarkastelen tilinpäätösanalyysin tunnuslukujen reliabiliteettia ja validiteettia. Virtalaskelmat jätän tämän työn ulkopuolelle, vaikka ne parantaisivat analyysin luotettavuutta, toisaalta vertailu saman toimialan tunnuslukuihin tuo luotettavuutta tunnuslukuihin ja myös se, että pohdin ohessa yrityksen rahoitusriskejä. Ana-

lysoitavat tunnusluvut on valittu kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden alueelta. Tunnusluvut on pääsääntöisesti lisäksi valittu sen perusteella, että niille löytyy vastaava vertailukohta viestintälaitteiden tukkukaupan tilastoista.

Riskien osalta keskityn vain rahoitusriskeihin, jotka ovat johdettavissa yrityksen talou-teen liittyvistä riskeistä. Riskit ovat kokonaisuudessaan laaja alue ja olisivat mielestäni oma aiheensa opinnäytetyöksi. Taloudellisissa riskeissä rahoitusriskien hallinta luo poh-
jan yrityksen muulle riskienhallinnalle. Riskien kirjallisessa osiossa käsittelen aluksi ris-
kien tunnistamista, arviointia sekä riskienhallintaa unohtamatta liiketoimintariskejä,
maksuvalmius-, luotto- ja rahoituksen markkinariskejä.

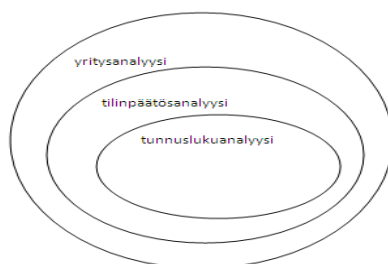
1.3 Tutkimusmenetelmä

Pienimuotoisen kyselyn avulla Brightpoint Finland Oy:n johdolta analysoin rahoitusris-
kejä, tilinpäätösanalyysin tunnuslukujen ohella. Valitsin kyselytutkimuksen, koska sillä
voi kerätä laajaa tutkimusaineistoa. Asetin rahoitusriskeissä kyselytutkimuksen tavoit-
teeksi saada kuva case-yrityksen tilasta tilinpäätösanalyysistä saatavien tietojen lisäksi.
En kuitenkaan saanut kattavia vastauksia rahoitusriski-kyselyyni case-yrityksen johdolta.
Tästä syystä jouduin pohtimaan yrityksen rahoitusriskejä kirjallisuuden ja tilinpäätös-
analyysin avulla. Kappaleessa 8.2 on kuvattu laajemmin kyselytutkimusta rahoitusris-
keistä. Varsinainen päätutkimusmenetelmä tässä opinnäytetyössä on kuitenkin tilinpää-
tösanalyysin tekeminen, jota on kuvattu tarkemmin kappaleessa 6.

2 Tilinpäätösanalyysin taustaa

Tilinpäätösanalyysissä verrataan eri yritysten taloudellista tilaa samalla ajanhetkellä ja yksittäisten yritysten taloudellisen tilan kehittymistä eri ajanjaksoina. Tilinpäätösanalyysi voi olla *suoriteperusteinen tilinpäätösanalyysi*, jossa tulot ja menot kirjataan niiden syntyessä ja jaksotetaan tarvittaessa eri tilikausille tuotoiksi ja kuluiksi. Tilinpäätösanalyysi voi olla myös *rahavirta-analyysi*, jossa seurataan rahan liikkeitä eikä menoja tai tuloja kohdisteta eri tilikausille. *Markkinaperusteisessa analyysissä* tilinpäätösinformaatiota yhdistetään osakemarkkinoilta saatavaan informaatioon. Analysoinnin keskeisiä käsitteitä ovat kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius sekä toiminnan tehokkuus. (Kallunki & Kytönen, 2002, 14.) Tilinpäätösanalyysin lähtökohtana on, että yrityksen tilinpäätös on laadittu voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti. Siten oikaisuina ei esitetä esimerkiksi vääristä kirjauksista johtuvia korjauksia. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 7.)

Yritysanalyysi, jonka ovat tehneet esimerkiksi yritystutkijat, tarkoittaa yrityksen analysointia kokonaisuudessaan (kuvio 1). *Tilinpäätösanalyysissä* tilinpäätöslaskelmat muokataan luotettaviksi tiedoksi ja tiivistetään päätöksentekijöille informaatioksi. *Tunnusluku-analyysi* on osa tilinpäätösanalyysiä, jossa taloudellinen tilanne tiivistetään avainluvuiksi erilaisten suhdelukujen avulla. Tunnuslukujen avulla erikokoisten yritysten vertaaminen onnistuu paremmin kuin pelkkien absoluuttisten lukujen avulla. (Laitinen, 1986, 9 - 11.)

Kuvio 1. Yritys- tilinpäätös ja tunnusluku-analyysi (Laitinen, 1986, 10).

Näiden analyysien lisäksi on olemassa myös toimiala- ja kassavirta-analyysijä sekä sijointusanalyysijä (Salmi, 2004, 92 -93).

2.1 Tilinpäätösanalyysin lainsäädäntöä

Tilinpäätöksen laadintaa säätelevät kirjanpitolaki (1336/1997) ja kirjanpitoasetus (1339/1997). Tilinpäätöksen esitystapa vaihtoehtoiseen määritellään kirjanpitolaissa, kirjanpitoasetuksessa ja kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa. (Niskanen & Niskanen, 2003, 27.) Kirjanpitolaki (1336/1997) määrittelee, miten yritysten tulee laatia tilinpäätöksensä ja mitä tietoja niissä esitetään. Kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään lisäksi tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuudesta. (Kallunki & Kytönen, 2002, 15.) Tilikaudelta laaditaan siis tilinpäätös, joka kertoo yrityksen tuloksen ja varallisuusaseman. Tilinpäätökseen kuuluu tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma sekä liitetiedot. Tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Pienellä kirjanpitovelvollisessa on helpotuksia tilinpäätöstä koskeissa vaatimuksissa, esimerkiksi rahoituslaskelmaa ja toimintakertomusta ei pienen kirjanpitovelvollisen tarvitse laatia tarvitse. (Taloushallintoliitto, 2009.) Osakeyhtiölaki (21.7.2006/624) puolestaan tuo lisää säädöksiä osakeyhtiöille tilinpäätöstietojen julkistamisvelvollisuudelle. Arvopaperimarkkinalaki (26.5.1989/495) sääntelee pörssissä noteeratun yrityksen tilinpäätösinformaatiota. (Finlex, 2011a; Finlex, 2011b; Kallunki & Kytönen, 2002, 16.)

Uudistettu kirjanpitolaki ja –asetus tulivat voimaan 31.12.1997 (30.12.1997/1336), ja sitä on noudatettu viimeistään 1.1.1999 jälkeen laadituissa tilinpäätöksissä. Kun Suomi liittyi EU:hun, lainsäädäntöä muokattiin eri direktiivien mukaiseksi, samoin uuden kirjanpitolain laatimisessa jouduttiin ottamaan huomioon muun lainsäädännön vaikutukset. Uudistuksen vaikutukset olivat pieniä; tilinpäätösanalyysin kannalta huomionarvoisia liitetietoja täydennettiin sekä arvostussäännöksiä tarkennettiin. Uudistuksella pyrittiin tilinpäätösinformaation laadun parantamiseen, siksi tilinpäätöstietojen oikaisutarve on vähentynyt. (Finlex, 2011c; Kallunki & Kytönen, 2002, 30 - 31.)

2.2 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätösanalyysi tuottaa tietoa monille yrityksen sidosryhmille kuten verottajalle, sijoittajille, tavarantoimittajille ja asiakkaille sekä kilpailijoille (taulukko 1) (Kallunki & Kytönen, 2002, 21).

Taulukko 1. Tilinpäätösanalyysin käyttäjät ja tilinpäätösinformaatio yrityksen taloudellisesta tilasta (Kallunki & Kytönen, 2002, 21).

Verottaja	Kannattavuus
Osakesijoittajat	Kannattavuus, vakavaraisuus, kasvu
Vieraan pääoman sijoittajat	Kannattavuus, vakavaraisuus
Tavarantoimittajat	Kannattavuus, maksuvalmius
Asiakkaat	Kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus

2.3 Tilinpäätösinformaatiota tukevat informaatiolähteet

Tilinpäätösanalyysin tuottaman informaation lisäksi esimerkiksi sijoittajat tarvitsevat myös muuta tietoa saadakseen kokonaiskuvan yrityksestä. Yritysten sidosryhmien tarpeisiin on syntynyt tilinpäätösinformaatiota tukevia informaatiolähteitä kuten luottokelpoisuusluokitteluja sekä yritysanalyytikkopalveluja, joiden tuottamia palveluja ovat tyypillisimmillään ennusteet yritysten tulevasta tuloksista. Erityisesti yritysten velkojien kannalta tärkeää tilinpäätösanalyysiä tukeva informaatiolähde on luottotietoja myyvät yritykset. (Kallunki & Kytönen, 2002, 21 - 23.) Tilinpäätösanalyysin tekijää kiinnostavat yrityksen taloudellinen tila ja ennusteet sen muuttumisesta yritys kohtaisten tilinpäätös-tietojen lisäksi. Esimerkiksi jos suhdannetilanne on heikkenemässä kansantalouden mit-tareiden perusteella, voi tilinpäätösanalyysin tekijä olettaa kannattavuuden huononevan tulevaisuudessa. (Kallunki & Kytönen, 2002, 27 – 28.)

Taseen ja tuloslaskelman lisäksi perinteisessä tunnuslukuanalyysissä käytetään erilaisia virtalaskelmia, joiden tarkoituksena on vähentää harkinnanvaraisuuksien vaikutusta analyysin tulokseen eli parantaa analyysin reliabiliteettia. Virtalaskelmia ovat tuloslas- kelma, liikepääomalaskelma, meno-tulovirtalaskelma ja kassavirtalaskelma. (Laitinen, 1986, 37.) Tilinpäätösanalyysin tarkastelun arvoa lisää se, että lukuja voidaan vertailla jonkin muun saman toimialan yrityksen saman vuoden lukuihin tai toimialan keskimää- räisiin lukuihin (Niskanen & Niskanen, 2003, 8).

3 Tilinpäätös

Kirjanpitolaki (30.12.1997/1336) määrittelee tilinpäätöksen kokonaisuuden. Tilinpäätöksen tehtävänä on antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma ja tase ja liitetiedot, joiden tarkoituksena on täydentää tuloslaskelman ja taseen antamaa kuvaa. Toimintakertomus antaa tietoja puolestaan toiminnan kehittymisestä ja tulevaisuuden näkymistä. Tilintarkastuskertomus varmistaa, että tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu sääntöjä ja normeja. (Finlex, 2011c; Salmi, 2004, 29.)

3.1 Tilinpäätösperiaatteet ja -käytännöt

Tilinpäätös johdetaan juoksevasta kirjanpidosta. Kirjanpitolaissa 3:3 määrätään yleiset tilinpäätösperiaatteet, joita ovat jatkuvuus, johdonmukaisuus, sisältöpainotteisuus, varovaisuus, tasejatkuvuus sekä suoriteperusteisuus ja erillisarvostus. Tilinpäätösnormistot voidaan jakaa kansallisiin ja kansainvälisiin normistoihin. Kansainvälisiä normistoja ovat IFRS (International Financial Reporting Standards), aiemmin nimeltään IAS (International Accounting Standards) sekä U.S.GAAP (GAAP=generally accepted accounting principles). Suurilla suomalaisilla yrityksillä on käytössään jopa 3 erilaista ryhmää tilinpäätösstandardia, joita ovat Suomen virallinen tilinpäätösnormisto, kansainvälinen IAS-normisto sekä Yhdysvaltain normisto. (Niskanen & Niskanen, 2003, 227.) IAS-normisto on tilinpäätösinformaatiota sääntelevä säännöstö, se rakentuu kolmesta osasta, joita ovat: (Salmi, 2004, 230)

- tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevat yleiset perusteet,
- kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS/IFRS) ja
- tulkintaohjeet.

IFRS-tilinpäätökseksi kutsutaan IAS/IFRS-standardien mukaan laadittua tilinpäätöstä (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 181). IFRS ei vaikuta tunnuslukujen laskentaperiaatteisiin, vaan tilikauden tuloksen ja taseen kokonaismäärään, omiin pääomiin ja muihin tase-eriin, ja sitä kautta myös tunnuslukuihin (Pörssisäätiö, 2010).

Suomalaisen normiston mukaan laadittua tilinpäätöstä kutsutaan nimellä FAS (Finnish Accounting Standards). Koskisen mukaan (2008, 2, teoksessa Salmi 2006, 46) suoma-

laisen säännösten muodostavat kirjanpitolaki ja – asetus sekä muut tilinpäätöstä sääntelevät normit, kuten Kirjanpitolautakunnan päätökset.

3.2 Tuloslaskelma

Kirjanpitoissa tuloslaskelmalle on kaksi vaihtoehtoa, kululaji- tai toimintopohjainen (Niskanen & Niskanen, 2003, 28). Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista. Tuloslaskelmaan merkitään tilikaudelle kuuluvia tuottoja ja kuluja. Salmen mukaan (2004, 32) voidaan puhua ansaituista tuloista ja ansaintaan kytketyistä menoista. Tuloslaskelma kertoo syntyneen voiton ja miten se on muodostunut ja se on muodoltaan vähennyslaskelma. Ylhäällä ovat liiketoiminnan tuotot, josta vähennetään liiketoimintaan liittyviä kuluja tietyssä järjestyksessä, lopuksi on muita tuotto- ja kulueriä, jotka eivät suoranaisesti liity liikevaihdon saamiseen. Liiketoiminnan tuotot ovat suurimmaksi osaksi liikevaihtoa eli varsinaisesta liiketoiminnasta saatuja kyseiselle kaudelle kuuluvia myyntituottoja. Liiketoiminnan kuluja voivat olla esimerkiksi lyhytvaikutteiset kulut, joilla tarkoitetaan sitä, että meno on tuottanut tulon, jota varten se on uhrattu saman kauden aikana. (Salmi, 2004, 29, 32 – 33.)

3.3 Tase

Tase kuvaa tilinpäätöshetken taloudellista asemaa (Salmi, 2004, 29). Tase kertoo yrityksen odotuksista ja varallisuuden arvon sekä kuinka omaisuus on rahoitettu omalla ja vieraalla pääomalla. Taseen tehtävänä on esittää yrityksen varat tai omaisuus (vastaavat) tietyssä järjestyksessä ja arvoilla sekä tämän varallisuuden rahoituksen lähteet ja määrät (vastattavat). Vastattavat tarkoittavat niitä pääomia, joista yritys joutuu vastaamaan lainantajalle ja omistajalle. Taseessa vastaavat tarkoittavat, kuinka näkyvällä varallisuudella yritys vastaa pääoman asettamiin velvoitteisiin. (Salmi, 2004, 36.)

3.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmasta saadaan selville rahoituksen riittävyys menojen etuoikeusjärjestyksessä. Myyntituloilla oletetaan katettavan juoksevan toiminnan menot, sitten rahoituskulut, verot ja voitonjaon erät ja viimeiseksi investoinnit ja lainojen lyhennykset. Jos yrityksellä on kassaylijäämää, laskelma osoittaa mihin ylijäämä on käytetty. (Yritysneu-

vottelutoimikunta, 2005, 44.) Rahoituslaskelma on laadittava jos yritys on julkinen osakeyhtiö tai jos yhtiötä ei pidetä kirjanpitolain mukaan pienyhtiönä. Jälkimmäinen pätee myös toimintakertomukseen. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 9.) Pienyrityksen raja-arvot ovat kirjanpitolain mukaan: (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 8)

- liikevaihto enintään 7 300 000 euroa,
- taseen loppusumma enintään 3 650 000 euroa,
- henkilökunta enintään 50 henkilöä.

Rahoituslaskelma kertoo, mitkä ovat olleet rahan käyttökohteet ja mistä lähteistä rahoitusta on tilikauden aikana saatu. Rahoituslaskelmasta on käytävä ilmi kirjanpitoasetuksen mukaan liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Verrattuna kassavirtalaskelmaan, osingot ovat rahoituslaskelmassa rahoituksen rahavirtaa. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 53.)

4 Tilinpäätöstietojen oikaiseminen

Tilinpäätöksen sisältöön yritys voi vaikuttaa erilaisten harkinnanvaraisten kirjausten kautta. Tilinpäätökset ovat vertailukelpoisia kun ne oikaistaan ennen varsinaista tilinpäätösanalyysiä. Kun verrataan yhtiömuodoltaan erilaisia yrityksiä keskenään, on huomioitava, että henkilöyhtiö ei ole erillinen verovelvollinen. (Kallunki & Kytönen, 2002, 29, 46).

Tuloslaskelman tärkeimmät käsitteet ovat liiketoiminnan tuotot ja rahoitus- ja nettotulos. *Taseen* huomionarvoisia kohtia ovat oma pääoma, sen oikaisuerät ja virallisen taseen ulkopuoliset vastuut esimerkiksi leasingvastuut. Perinteistä tilinpäätösanalyysiä selkeyttää se, ettei samoja ulottuvuuksia mitata useilla tunnusluvuilla. Toisaalta se tuo lisätietoa, mutta toisaalta sekoittaa samalla päätöksenteossa käytettävää informaatiota saman ulottuvuuden mittaamisessa. (Laitinen, 2002, 48.)

4.1 Tilinpäätösoikaisujen tavoitteet

Oikaisujen tarkoituksena on tilinpäätöstietojen tekeminen vertailukelpoiseksi ja on tärkeää, että eri vuosille ja eri yrityksille suoritetaan samat toimenpiteet. Tietojen perusteella selvitetään yrityksen menestystä kuvaava tulos ja varallisuusasema. Tavoitetuloksia yrityksellä on kolme: *kirjanpidollinen, verotuksellinen ja operatiivinen*. Näiden vuoksi joudutaan ottamaan huomioon kirjanpidollista tulosta laadittaessa kirjanpitolaki (30.12.1997/1336), verotukselliseen tulokseen perustuva elinkeinoverolaki (24.6.1968/360) ja yrityksen omaan käyttöön laadittava operatiivinen tulos. (Finlex, 2011c; Finlex, 2011d; Kallunki & Kytönen, 2002, 42 - 43.)

4.2 Tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät

Ensimmäiseksi tilinpäätösanalyysissä muokataan tuloslaskelmaa, tasetta ja liitetietoja. Tavoitteena on standardisoida lähdeaineisto, jotta tilinpäätösinformaatiota voidaan vertailla muiden yritysten tai saman yrityksen aikaisempien vuosien tilinpäätöksiin. *Toisena* vaiheena analyysissä on mittauskohteiden ja analyysimenetelmien valinta. Analyysin tekijä ja käyttötarkoitus päättävät sen, mitä analyysillä halutaan mitata ja mitä menetelmiä tekijä käyttää. *Viimeisenä* vaiheena tutkitaan yritysten taloudellista menestystä tar-

koitusta varten valittavien tekniikoiden ja vertailukohteiden avulla. Analyysitekniikoita voivat olla muun muassa tunnuslukuanalyysi. Tunnuslukuanalyysissä lasketaan tuloslaskelman ja taseen eristä koottuja tunnuslukuja, jotka mittaavat eri osatekijöitä kuten kannattavuutta, rahoitusrakennetta ja maksuvalmiutta. Tärkeää on saatujen lukujen arviointi ja niiden taustalla olevien syy-seuraussuhteiden arviointi. (Niskanen & Niskanen, 2003, 19 – 21.)

4.3 Tuloslaskelman oikaisutoimenpiteet

Nykyään tilinpäätösten oikaiseminen on suurimmaksi osaksi tilinpäätöksen erien uudelleenjärjestelyä (Niskanen & Niskanen, 2003, 19). Tuloslaskelman oikaisun tavoitteena on pyrkiä saamaan selville tulos, joka mahdollisimman hyvin vastaa säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tulosta (Salmi, 2004, 109). *Nettotulos* kuvaa yrityksen todellista tulosta, se vastaa lähinnä operatiivista tulosta. Jos satunnaiset tuotot ja kulut otetaan huomioon, saadaan selville *kokonaistulos*. (Kallunki & Kytönen, 2002, 44.) Myynti- tai käyttökate ei enää esitetä virallisessa tuloslaskelmassa, mutta Yritystutkimusneuvottelukunnan esittämässä oikaistun tuloslaskelman kaavassa käyttökate on kuitenkin olemassa (Niskanen & Niskanen, 2003, 61).

Liikevaihto

Liikevaihtoon kirjataan varsinaisesta liiketoiminnasta saadut tuotot. Laskettaessa liikevaihtoa, siitä vähennetään annetut alennukset, arvonlisäverot ja muut välittömästi myynnin määrästä riippuvat verot. Liikevaihto kertoo myynnin oikaisuerien jälkeisen myyntituoton. Liikevaihtoa joudutaan oikaisemaan, jos myyntisaamisiin sisältyy epävarmoja eriä. (Kallunki & Kytönen, 2002, 44; Salmi, 2004, 109.)

Liiketoiminnan muut tuotot

Olenaiset ja kertaluontoiset tuotot vaikeuttavat eri vuosien kannattavuusvertailua tilikauden tuloksessa, ja mahdollisesti vääristävät kannattavuuden tunnuslukuja. Tästä syystä satunnaisiin tuottoihin siirretään kertaluontoiset ja olenaiset erät sekä poikkeukselliset erät liiketoiminnan muista tuotoista. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 15.) Liiketoiminnan muihin tuottoihin hyväksytään säännölliset, muut kuin varsinaisesta liiketoiminnasta ansaitut tuotot (Salmi, 2004, 109).

Valmistus omaan käyttöön

Joissakin yrityksissä valmistus omaan käyttöön voi olla merkittävä osa yrityksen toimintaa. Jos tuloslaskelmaan palautetaan valmistus omaan käyttöön, vastaavat kulut on palautettava myös kuluihin. (Salmi, 2004, 109.)

Varaston muutos

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot esitetään tuloslaskelmassa, ja nämä korjataan liikevaihtoa vastaaviksi varaston muutoksella (Salmi, 2004, 109). Tämä tapahtuu niin, että oikaistun tuloslaskelman aine- ja tarvikekäyttö lasketaan vähentämällä tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista niihin liittyvien varastojen lisäys tai lisäämällä niihin varastojen vähennys (Niskanen & Niskanen, 2003, 63).

Laskennallinen palkkorjaus

Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan palkkorjaus suositellaan tehtäväksi henkilöyhtiöillä ja elinkeinoharjoittajilla, jos omistajien työpanos on ilmeinen eikä työpanosta vastaava palkkaa ole tuloslaskelmassa kuluna. Osakeyhtiöillä palkkorjaus tehdään silloin kun omistajien palkkakulut eivät sisälly tuloslaskelman kuluihin. Palkkorjaus porrastetaan yrityksen liikevaihdon mukaan ja siihen vaikuttaa myös tilikauden pituus. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 17.)

Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin sisältyy ennakonpidätyksen alaiset palkat sekä niihin verrattavat kulut ja sosiaaliturvamaksut, eläkekulut sekä pakolliset tai vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut. Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut ovat liiketoiminnan muita kuluja. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 16.)

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muita kuluja ovat kaikki ne yrityksen toimintaan kuuluvat erät, joita ei ole erikseen tuloslaskelmassa mainittu. Liiketoiminnan muista kuluista siirretään satunnaisiin kuluihin liiketoimintaan kuulumattomat, tuloksen kannalta olennaiset ja kertaluontoiset erät, jotka hankaloittavat kannattavuusvertailua (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 17 – 18.) Liitetiedoista on nähtävissä, onko tänne kirjattu luonteeltaan

olennaisia ja kertaluonteisia kuluja, esimerkiksi pysyvien vastaavien myyntitappiota (Salmi, 2004, 111).

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaisina poistoina käytetään EVL:n (laki elinkeinotulon verottamisesta) mukaisia maksimipoistoja, jos tehdyt poistot eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja laatuun tai poistoajat ylittävät selvästi KILA:n (kirjanpitolautakunta) suosituksia. EVL:n poistojen ja yrityksen tekemien poistojen ero näkyy oikaistussa tuloslaskelman erässä muut tuloslaskelman oikaisut. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 19.)

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista sekä

muut korkotuotot ja – kulut ja muut korko- ja rahoituskulut

Kurssivoitot ja -tappiot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin. Kurssierot on mahdollista merkitä erillisinä erinä, jos ne ovat merkittäviä. Jos tuottoihin sisältyy yhtiöveron hyvitystä, se poistetaan kokonaan. Virallisen tuloslaskelman *muut korko- ja rahoitustuottojen* erä sisältää vaihtuvien vastaavien saamisista ja rahoitusarvopapereista sekä näistä johtuvat kurssierot. *Korkokulut ja muut rahoituskulut* sisältävät korkokuluja raha-, luotto- ja vakuutuslaitoksille. Oikaistussa tuloslaskelmassa kokonaistuloksen alapuolelle siirretään rahoitustuottoihin sisältyvät käyvän arvon muutokset ja myös rahoituskuluihin sisältyvät käyvän arvon muutokset siirretään kokonaistuloksen alapuolelle tuloksenjärjestelyeriin. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 20 - 21.)

Välittömät verot

Nettotulokseen on otettu vaikuttavina veroina vain ne verot, jotka ovat aiheutuneet kyseessä olevan kauden tuloksesta. Jos aikaisemmalta tilikaudelta on saatu veronpalautuksia tai yritys on maksanut lisäveroja, nämä ovat satunnaisia tuottoja tai kuluja, jotka siirretään satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin. Laskennallisten verosaamisten ja – velkojen muutos siirretään veroista kohtaan muut tuloksen oikaisut. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 21- 22.)

Satunnaiset tuotot ja kulut

Tuloslaskelmaan kirjatut satunnaiset erät eliminoidaan (Salmi, 2004, 112). Kirjanpitolain mukaan (Finlex, 2011c) satunnaisiksi tuotoiksi ja kuluiksi lasketaan sellaiset tuotot ja kulut, jotka perustuvat kirjanpitovelvollisen tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Jarmo Leppiniemen mukaan (Taloussanommat, 2002) tilinpäätöstä analysoitaessa satunnaisia eriä ei oteta huomioon, kuten kannattavuustunnuslukuja laskettaessa.

Tilinpäätösjärjestelyt ja tilikauden verot

Järjestelyeriä ovat poistoeron muutos ja vapaaehtoisten varausten muutos, ne eivät liity liiketoiminnan muihin kuluihin ja tuottoihin, joten ne eliminoidaan. Pakollisia varauksia ei oikaista. Tilikauden veroina otetaan huomioon sellaiset verot, jotka aiheutuvat tilikauden säännöllisestä toiminnasta. (Salmi, 2004, 112.)

4.4 Taseen oikaisutoimenpiteet

Taseen oikaisun tarkoituksena on eliminoida sellaisten vastaavien erät, joilla ei ole tuloentuottamiskykyä. Toisaalta on merkittävä näkyviin sellainen olennainen varallisuus, jota ei ole merkitty taseeseen. Omaisuuden arvon tulisi tilinpäätösanalyysin näkökulmasta mahdollisimman hyvin vastata todellista arvoa. (Kallunki & Kytönen, 2002, 47.)

Liikearvo

Liikearvoa voi syntyä fuusion tai yrityskaupan yhteydessä. Liikearvo kirjataan kuluksi vaikutusaikanaan. Arvottomaksi osoittautunut liikearvo poistetaan analyysissä taseen vastaavista sekä omasta pääomasta. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 27.)

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut menot, joihin ei liity tulonodotuksia, eliminoidaan ja vähennetään omasta pääomasta. Jos virallisen taseen aineettomiin hyödykkeisiin on aktivoitu perustamis- tai tutkimusmenoja, ne tulee poistaa oikaistussa taseessa. Samoin ne tulee eliminoida omasta pääomasta. Aineellisten hyödykkeitten tase-arvoja ei yleensä oikaista. (Salmi, 2004, 117.) Virallisessa taseessa *aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikut-*

teiset menot sisällytetään oikaistussa taseessa muihin aineettomiin hyödykkeisiin (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 27).

Sisäiset osakkeet ja osuudet

Osakkeiden tasearvo poistetaan omasta pääomasta ja osakkeista, jos omistetun yrityksen oma pääoma on menetetty eikä osakkeilla ole arvoa (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 29).

Sisäiset saamiset sekä myynti- ja muut saamiset

Sisäiset lainasaamiset vähennetään saamisista ja omasta pääomasta. Esimerkiksi silloin kun velallisyrittäjän oma pääoma on menetetty ja takaisinmaksu on epävarmaa, lainasaaminen on riskisijoitus ja saaminen osakeyhtiön henkilöomistajilta on vakuudeton tai lainasaldo on muuttumaton tai kasvava tai yrityksen taloudellinen tila on heikko. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 30.) Myynti- ja muiden saamiset tulee olla oikeita saamisia. Luottotappiot vähennetään saamisista ja omasta pääomasta. Jos siirtosaamisiin on kirjattu kurssitappioita, nämä vähennetään saamisista ja omasta pääomasta. (Salmi, 2004, 118.)

Valmiit tuotteet

Jos tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittava yritys on kirjannut vaihto-omaisuutensa valmiisiin tuotteisiin, kyseinen erä siirretään aineisiin ja tarvikkeisiin (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 31).

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Myyntisaamisissa jos yritys on käyttänyt factoringrahoitusta ja on soveltanut nettokirjaustapaa, factoringluotto lisätään myyntisaamisiin ja taseen velkoihin. Oikaisua ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos saamisten luottoriski on siirtynyt rahoittajille. Mahdollisesti saamisiin sisältyvä ennakko-osinko poistetaan saamisista ja omasta pääomasta. Oikaistun taseen *muut sisäiset saamiset* erä sisältää saamiset saman konsernin yrityksiltä. *Muut saamiset* ovat saamisia ulkopuolisilta, tähän erään on yhdistetty virallisen taseen lyhytaikaiset erät kuten lainasaamiset, muut saamiset, siirtosaamiset. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 32 – 33.)

Tilikauden tulos

Jos yritys on tehnyt tilikaudelta jaettavan osingon osingonjakovelaksi ja pois omista pääomista, osingonjako palautetaan veloista takaisin voittovaroihin. Osingonjaon saajan taseesta poistetaan osinkosaaminen ja vastaavalla määrällä pienennetään omia varoja. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 35.)

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset ja pakolliset varaukset

Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista siirretään yhtiöverokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 36). Pakollisiin varauksiin oikaistussa taseessa yhdistetään virallisen taseen erät kuten eläkevaraukset, verovaraukset ja muut pakolliset varaukset (Niskanen & Niskanen, 2003, 81).

Leasingvastuukanta

Tilinpäätöksen liitetiedoista selville saatava leasingvastuukanta on voimassa olevien leasingsopimusten jäljellä oleva määrä. Taseen molemmille puolille lisätään omiana eräänään leasingvastuukanta (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 30.)

Oman pääoman ja vieraan pääoman oikaisut

Oman pääoman oikaisut muodostuvat eristä, joilla analyysissa on oikaistu virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja. Jos viralliseen taseeseen on aktivoitu liikearvoa, johon ei liity tulonodotuksia tai muita aineettomia hyödykkeitä, esimerkiksi kehittämismenoja, omaisuuserien oikaisut tulevat kysymykseen. (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 36 – 37.) Myös seuraavat erät kirjataan oman pääoman oikaisuihin: (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 37)

- epävarmat saamiset ja poisto – ja pysyvien vastaavien oikaisut,
- saamiset henkilöyhtiön omistajilta,
- aiheettomat arvonorotukset ja käyvän arvon muutokset,
- tilikaudella maksettava saamisissa oleva osinkotulo sekä saamiset henkilöyhtiön omistajilta.

Oikaistun taseen vieraaseen pääomaan kuuluvat: (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 38)

- virallisen taseen pakolliset varaukset,
- pitkä- ja lyhytaikaiset velat sekä

- leasingvastuukanta.

Oikaistussa taseessa omiin varoihin taseessa siirretään se osa pääomalainoista, joka voidaan rinnastaa taseen omaan pääomaan.

Ostovelat ja muut sisäiset korottamat velat

Jos ostovelkoihin kuuluu *osamaksuvelkoja*, osamaksuvelat siirretään lyhytaikaiseen korolliseen vieraaseen pääomaan. Voittovaroihin siirretään takaisin muihin sisäisiin ja korottomiin lyhytaikaisiin velkoihin kirjattu kuluva vuoden osingonjako. Oikaistussa taseessa on *muihin korottomiin lyhytaikaisiin velkoihin* yhdistetty virallisen taseen *muut velat* erään sisältyvät korottomat velat sekä siirtovelat (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 41 – 42.)

5 Tunnusluvut ja niiden tulkinta

Tilinpäätöksen sisältämä tieto yrityksen taloudellisesta tilanteesta esitetään tunnuslukui-
na. Käytännön ongelmana analysoijalla on olennaisten tunnuslukujen valinta tunnuslu-
kujen joukosta. (Kallunki & Kytönen, 2002, 73.) Yrityksen taloudellisen tilanteen analy-
soimiseksi on kehitetty kymmeniä tunnuslukuja, mutta niitä ei kuitenkaan tarvita mon-
taa, esimerkiksi perinteisessä tunnuslukuanalyysiin riittää hyvin 5 – 6 oikein valittua
tunnuslukua. Lisäksi 3 – 5 vuoden trendi antaa oikeanlaisen tuloksen. (Laitinen, 1986,
13.) Tunnusluvut voidaan valita kolmelta eri alueelta: kannattavuudesta, vakavaraisuus-
desta ja maksuvalmiudesta.

5.1 Tunnuslukujen reliabiliteetti ja validiteetti

Luotettavuudella eli reliabiliteetilla tarkoitetaan tunnusluvun kykyä antaa ei-
sattumanvaraisia mittaustuloksia mittaustilanteesta. Mitä herkemmin tunnusluku reagoi
tilinpäätöksen joustokohtiin, sitä vähemmän se on reliaabeli. Validiteetilla tarkoitetaan
puolestaan sitä, mittaako tunnusluku tarkoitettua yrityksen ominaisuutta. Sen vuoksi
validiteetin arvioimiseksi on täsmällisesti määriteltävä mittauksen kohde. Hyvä tunnus-
luku on reliaabeli ja validi eli se siis mittaa ei-sattumanvaraisesti sitä mitä pitääkin mita-
ta. (Laitinen, 1986, 15.)

5.2 Kannattavuuden tunnusluvut

Tilinpäätösanalyysin yhtenä tavoitteena on arvioida tuloksen riittävyttä eli kannatta-
vuutta. Tähän liittyy myös kannattavuuden kehittymiseen liittyvien riskien arviointi.
(Niskanen & Niskanen, 2003, 8.) Uusi tilinpäätösanalyysi – kirja (Kallunki & Kytönen,
2002, 74) määrittelee kannattavuuden niin, että yrityksen kannattavuus tarkoittaa yrityk-
sen kykyä tuottaa liiketoiminnallaan tuloja enemmän kuin tulojen hankkimiseksi on
tarvinnut uhrata menoja. Kannattavuus määritellään myös pitkän aikavälin tulon tuot-
tamiskyvyksi. Yrityksen taloudelliset toimintaedellytykset ovat kannattavuuden varassa,
mutta toisaalta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden on myös oltava tasapainossa, jotta
yrityksen toiminta voisi jatkua. Vaikka yritys olisi kuinka kannattava, vakavaraisuuden ja
maksuvalmiuden romahtaminen voivat pysäyttää yrityksen toiminnan. Jos taas yritys ei

ole kannattava, hyvästä maksuvalmiudesta ja matalasta velkaantuneisuudesta ei ole hyötyä. (Laitinen, 1986, 41.)

Kannattavuuden tunnuslukuja ovat *tuloksen rakenteen* osalta myynti- ja käyttökate, liike-, netto- ja rahoitustulos. *Pääoman tuoton* osalta kannattavuuden tunnuslukuja ovat puolestaan kokonaispääoman tuotto ja sijoitetun pääoman tuotto sekä oman pääoman tuotto. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 55- 60.)

5.2.1 Myyntikate

Myyntikate on yleisesti käytetty tunnusluku tukku- ja vähittäiskaupassa. Liikevaihdosta vähennetään tavaraostot oikaistuna tavaravaraston muutoksella, tämä koskee nimenomaan näitä toimialoja. (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 55.)

Liikevaihto

– ostot tilikauden aikana

– alkuvarasto

+ loppuvarasto

Myyntikate

$$\text{Myyntikate-\%} = \frac{\text{Myyntikate} \times 100}{\text{Liikevaihto}}$$

Myyntikate kertoo kannattavuuden tason lyhyellä aikavälillä, kuinka hyvin muuttuvat kulut on voitu kattaa liikevaihdolla ja kuinka paljon jää kiinteiden kustannusten kattamiseen. Myyntikateprosentti riippuu paljon yrityksen toimialasta, tämän vuoksi vertailtavuus ei ole kovin hyvä. (Oulunseudun ammattiopisto, 2010.)

5.2.2 Käyttökate (EBITDA)

Käyttökateprosentti (EBITDA, Earnings Before Interest, Taxes and Depreciations and Amortizations) kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä. Tätä tunnuslukua on kätevinä verrata vain saman toimialan yritysten kesken. Tavoit-

tearvoa käyttökateprosentille ei ole, mutta useimmiten eri toimialojen käyttökateprosentit ovat seuraavia: (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 55)

- teollisuus 10 – 25 %,
- kauppa 2 – 10 %,
- palvelu 5 – 15 %.

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate} \times 100}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

5.2.3 Rahoitustulos

Rahoitustuloksen on riitettävä lainojen lyhennyksiin, investointien omarahoitusosuuksiin, käyttöpääoman lisäyksiin sekä voitonjakoon omalle pääomalle. Tästä syystä rahoitustuloksen on ylitettävä nollassa lyhyellä aikavälillä. (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 57.)

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Rahoitustulos} \times 100}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

5.2.4 Kokonaispääoman tuotto (ROTA)

Kokonaispääomaprozentilla (ROTA, Return on Total Assets) verrataan tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja koko siihen pääomaan, joka on sidoksissa yritystoimintaan. Tunnusluku mittaa yrityksen kykyä tuottaa tulosta kaikelle toimintaan sitoutuneelle pääomalle. (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 57 – 58.)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot(12kk)} \times 100}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}} \\ \text{(=kokonaispääoma)}$$

Rahoituskulut= Korkokulut ja muut rahoituskulut+kurssitappiot

Tunnusluvun tase-erät lasketaan kauden alun ja lopun keskiarvona. Tilikauden poike-
tessa 12 kuukaudesta, muutetaan tuottoprosentti vuositasoiseksi. Kokonaispääoman
tuotolle on seuraavanlaisia ohjearvoja: (Yritysneuvottelutoimikunta, 2005, 58 - 59)

- hyvä yli 10 %,
- tyydyttävä 5 – 10 %,
- heikko alle 5 %.

5.2.5 Sijoitetun pääoman tuotto (ROI, Return on Investment)

Yritys tarvitsee pääomaa toimintansa harjoittamiseen: rahoittamaan investointeja ja
käyttöpääomaan (Salmi, 2004, 134). Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI, Return
on Investment) kuvaa yrityksen säännöllisen liiketoiminnan tuottoa suhteessa tuottoa
vaativaan pääomaan, joka tarkoittaa omaa pääomaa ja korollista vierasta pääomaa.

Kuinka yritykseen sijoitettu korollinen vieras pääoma ja oma pääoma on saatu tuotta-
maan. Tämä tunnusluku on yrityksestä ja sen toimialasta riippumaton. Tunnusluvun
ohjearvot ovat: (Kallunki & Kytönen, 2002, 74 - 77, 198; Salmi, 2004, 136; Yritystutki-
musneuvottelukunta, 2005, 59)

- hyvä yli 15 %
- tyydyttävä 5 – 15 %
- heikko alle 5 %.

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos+rahoituskulut+verot (12kk)} \times 100}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}}$$

Sijoitettu pääoma=Oikaistu oma pääoma + sijoitettu korollinen vieras pääoma.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin kuuluu olla suuri, jos toiminnan riskit ovat suuret,
toisaalta vakaammilla toimialoilla voidaan tyytyä pienempään tuottoon (Helsingin sa-
nomat, 2010).

5.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuus tai velkaisuus tai rahoitusrakenne tarkoittaa vieraan ja oman pääoman
osuutta koko pääomasta. Vakavaraisuus on yrityksen pitkän aikavälin ominaisuus, kos-

ka korollinen vieras pääoma on pääosaltaan pitkäaikaista rahoitusta. Jos yritys on vakavarainen, sen vieraan pääoman osuus koko pääomasta ei ole liian suuri, jotta yritys selviytyy vieraan pääoman koroista. Heikko vakavaraisuus tarkoittaa puolestaan suurta vieraan pääoman määrää ja suuria korkomaksuja. Kannattava yritys voi tosin toimia menestyksellisesti suuresta velasta huolimatta, mutta tällöin yrityksen rahoitusriski on korkea. Vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat yrityksen pääomarakennetta (Kallunki & Kytönen, 2002, 80, 203; Salmi, 2004, 130.) Pidemmällä aikavälillä kunnollinen vakavaraisuus on kaikkein tärkeintä yrityksen taloudessa, lyhyemmällä aikajaksolla tappiollinen toiminta ei ole vaarallista, jos yrityksellä on vakavaraisuutta tappioiden keston (Salmi, 2004, 146). Vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat muun muassa omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus ja käyttöpääomaprocentti. Vakavaraisuuden sanotaan olevan sitä parempi, mitä pienempi osa kokonaispääomasta on velkarahoitusta (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 261).

5.3.1 Omavaraisuusaste (Equity to Assets)

Omavaraisuusaste (Equity to Assets) kertoo yrityksen vakavaraisuuden, tappionsietokyvyn ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 61). Se myös kertoo, missä määrin yrityksen omaisuus on rahoitettu vieraalla pääomalla. Jos yrityksellä on matala omavaraisuusaste, tappiollista toimintaa ei rahoita mikään taho. Vakaa kannattavuus antaa muun muassa luvan toimia matalalla tasolla. Toisaalta mitä korkeampi omavaraisuusaste, sitä enemmän yrityksellä on valinnanvaraa. (Salmi, 2004, 142, 147 - 148.) Omavaraisuutta voidaan mitata omavaraisuusasteprocentilla. Mitä enemmän omistajat ovat sijoittaneet yritykseen omaa pääomaa, sitä paremmat yrityksen mahdollisuudet on selviytyä vieraan pääoman maksuista. Jos yritys on vakavarainen sillä on korkea omavaraisuusaste. (Kallunki & Kytönen, 2002, 80 – 81.)

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma} \times 100}{\text{Oikaistun taseen loppusumma-saadut ennakot}}$$

Omavaraisuusasteen ohjearvot: (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 62)

- hyvä yli 40 %,

- tyydyttävä 20 – 40 %,
- heikko alle 20 %.

5.3.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus on toinen vakavaraisuuden tunnusluku. Tämä on oma-varaisuusastetta parempi vakavaraisuuden mittari, koska vertailun kohteena olevien yritysten käyttöomaisuus on eri-ikäistä tai yritysten käyttämät poistomenetelmät poikkeavat toisistaan. (Kallunki & Kytönen, 2002, 81; Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 62.)

$$\text{Velka-\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat-saadut ennakot} \times 100}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$$

Lukua voidaan verrata luotettavasti vain samalla alalla toimivien yritysten kesken. Toisaalta, vaikka tunnusluku on toimialasidonnainen, ohjearvoina voidaan pitää seuraavia arvoja: (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 62)

- hyvä alle 40 %,
- tyydyttävä 40 – 80 %,
- heikko yli 80 %.

Mitä lähempänä tunnusluku on käyttökateprosenttia, sitä vähäisempi on yrityksen rahoituksellinen liikkumavara. (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 263.)

5.3.3 Nettovelkaantumisasaste (net gearing)

Nettovelkaantumisaste (net gearing) tarkoittaa vakavaraisuuden yhteydessä velan vipuvaikutusta, se syntyy velan omaa pääomaa alemmasta tuottovaatimuksesta. Jos yrityksellä on paljon korotonta velkaa, se ei vaaranna samalla tavoin toiminnan edellytyksiä kuin korollinen velka. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 125.) Nettovelkaantumisaste prosentti tarkastelee yrityksen vieraan pääoman tasoa suhteessa omaan pääomaan tilanteessa, jolloin yritys käyttäisi kaiken likvidin omaisuutensa korollisten velkojen lyhentämiseen (Niskanen & Niskanen, 2003, 133). Net gearing -luku lasketaan: (Kallunki & Kytönen, 2002, 83 – 84)

$$\text{Nettovelkaantumisaste} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{likvidit rahoitusvarat}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Jos tunnusluvun arvo on alle 1, sitä voidaan pitää hyvänä. Mutta jos tunnusluvun miinusmerkkisyys johtuu negatiivisesta omasta pääomasta, on tunnusluvun arvo heikko. Mitä suurempi gearing-prosentti sitä suurempi velkaantuneisuus. (Niskanen & Niskanen, 2003, 133; Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 63.)

5.3.4 Käyttöpääoma

Käyttöpääoma tarkoittaa yrityksen juoksevaan liiketoimintaan sitoutuvan rahoituksen määrää. Se katetaan lyhytaikaisella tai pitkäaikaisella vieraalla tai omalla pääomalla. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 63 - 64.)

Vaihto-omaisuus

- + myyntisaamiset
- + sisäiset myyntisaamiset
- + osatuloutuksen saamiset
- ostovelat
- sisäiset ostovelat
- saadut ennakot

Käyttöpääoma

$$\text{Käyttöpääoma-\%} = \frac{\text{Käyttöpääoma} \times 100}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$$

Jos halutaan vielä tarkemmin analysoida ja eritellä käyttöpääomaa, voidaan laskea sen eri osatekijöiden kiertoaikoja, kuten myyntisaamisten, vaihto-omaisuuden, tavaravarausten ja ostovelkojen kiertoaikoja päivässä. Jos halutaan arvioida käyttöpääomaa ja sen kiertoaikoja, on otettava huomioon, että ne kuvaavat tilinpäätöshetken tilannetta. Kiertoaikoihin vaikuttavat toimialan kausiluonteisuus ja mahdolliset tilinpäätösjärjestelyt. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 64 - 65.) Kiertoaikaa ja kiertonopeutta kuvaavat

tunnusluvut kertovat, kuinka nopeasti eri käyttöpääomaerät muuttuvat yrityksessä rahaksi (Niskanen & Niskanen, 2003, 122).

5.4 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Likviditeetti eli maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä juoksevista maksuvelvoitteista. Kun maksuvalmius on riittävällä tasolla, yrityksellä on aina tarpeeksi kassareservejä. Toisaalta korkea maksuvalmius sitoo yrityksen omaisuutta kassareserviin, ja sen vuoksi se ei ole suositeltavaa. (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 238; Kallunki & Kytönen, 2002, 84.) Jos yritys pystyy käyttämään hyvin kassa-alennuksia ja sekkilimiittejä, ne kertovat hyvästä maksuvalmiudesta. Heikosta maksuvalmiudesta kertovat eräänntyvät maksut, maksetut yliaikakorot sekä lisärahoitus. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 66.) Likviditeettiin sisältyy vain rahat ja pankkisaamiset sekä lyhytaikaiset rahoitusarvopaperit ja muut lyhytaikaiset saamiset. Laajemmin likviditeettiin sisältyvät myös vaihto-omaisuus. (Salmi, 2004, 150.)

5.4.1 Quick ratio ja current ratio

Likviditeetillä eli maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä juoksevista maksuvelvoitteistaan (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 238). Jos yrityksen toiminta lopetettaisiin yhtäkkiä, ja mitä enemmän yrityksellä on tässä tilanteessa rahaksi muutettavaa omaisuutta suhteessa lyhytaikaiseen velkaan, sitä parempi on yrityksen maksuvalmius. Tällaista tilannetta kuvaavat quick ratio ja current ratio. Quick ratiossa vain rahoitusomaisuudella on arvoa, koska jos yrityksen toiminta loppuisi ja yrityksen omaisuus myytäisiin. Quick ratio ilmoittaa yrityksen mahdollisuuksista suoriutua lähiaikojen maksusitoumuksista. (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 66.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Ohjearvoja ovat: (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 66)

- hyvä yli 1,

- tyydyttävä 0,5 – 1,
- heikko alle 0,5.

Arvo 1 tarkoittaa että likviditeettiä on yhtä paljon kuin lyhyttä velkaa, jolloin velka on hallinnassa (Salmi, 2004, 152).

Current ratiossa oletuksena on, että vaihto-omaisuudella on myyntiarvoa yrityksen likvidointitilanteessa. (Kallunki & Kytönen, 2002, 85 – 87, 210.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Ohjearvoja ovat: (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 67)

- hyvä yli 2,
- tyydyttävä 1 – 2,
- heikko alle 1.

Quick ratio ja current ratio kuvaavat tilinpäätöshetken tilannetta, maksuvalmius voi vaihdella paljon tilikauden aikana. Luottotappioiksi tulkittavat myyntisaamiset heikentävät myös näitä tunnuslukuja. Muita maksuvalmiuden tunnuslukuja on rahoitusjäämä, vieraan pääoman takaisinmaksu, lainojen hoitokate, rahoituskulujen hoito sekä investointien rahoitus (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 67 – 69.)

5.5 Muita tunnuslukuja

Jos halutaan mitata yritystoiminnan volyymia, sen mittareita ovat muun muassa liikevaihto ja laskutus. Muutokset kertovat toiminnan kasvusta tai supistumisesta. Liikevaihdon muutos lasketaan seuraavalla kaavalla: (Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005, 70 - 71)

$$\text{Liikevaihdon muutos, \%} = \frac{\text{Liikevaihdon muutos (12kk)} \times 100}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella (12kk)}}$$

Muita tunnuslukuja on liikevaihto/henkilö, nettorahoituskulut, nettorahoituskulut/käyttökate, keskimääräiset rahoituskulut, jalostusarvo.

6 Tunnuslukujen analysoinnista

Tilinpäätöstunnuslukuja käytetään yrityksen taloudellisen tilan arviointiin. Tunnuslukujen käytössä ilmenee usein runsaudenpula, toiset ovat vakiintuneempia kuin toiset.

Tunnusluvun täytyy olla validi ja luotettava sekä sellainen, että tunnusluvun laskukaava ymmärretään. (Salmi, 2004, 104 – 105.) Riippuu yrityksen tavoitteista millä tasolla yritysten tunnuslukujen tulisi olla tai miten niitä tulisi arvioida. Tavoitteet vaihtelevat yritysten välillä paljonkin. Toisilla ei ole minkäänlaisia tavoitteita tai tavoitteet ovat vaatimattomia. Tunnuslukuihin liittyvä asia voi olla, miten tunnusluvun arvo on muuttunut, onko se hyvä vai huono ja mistä se johtuu. (Rekola-Nieminen & Salmi, 2004, 89 - 90.) Kaikkien tai joidenkin tunnuslukujen arvot vaihtelevat toimialoittain, mutta jos näin ei tapahtuisi, toimialavertailu olisi tarpeetonta. Toimialavertailussa pyritään saamaan selville esimerkiksi onko kehitys kulkenut samalla tavoin kuin saman toimialan yrityksillä. Tunnuslukuarvot yksittäisessä yrityksessä riippuvat yleistaloudellisista, toimialakohtaisista tai yrityskohtaisista tekijöistä. (Niskanen & Niskanen, 2003, 210.)

6.1 Analysoinnin ongelmat ja heikkoudet

Tilinpäätöstunnuslukujen käytössä on joitain tilastollisia ongelmia ja oletuksia. Tunnuslukujen taustalla voi olla oletuksia, jakaumissa voi olla poikkeamia tai tunnuslukujen informaatiossa on päällekkäisyyksiä. (Kallunki & Kytönen, 2002, 167.) Päällekkäisyyksien vuoksi tunnuslukuja luokitellaan samansisältöisiin luokkiin, ja tästä voidaan valita tärkeimmät tunnusluvut kustakin tunnuslukuluokasta (Kallunki & Kytönen, 2002, 175.)

Verrattavuus – ja johdonmukaisuusongelma

Mitä enemmän tunnuslukuja valitaan analysoitavaksi, sitä sekavampaa on tulkinta ja sitä enemmän tunnusluvuissa on redundanssia. Voidaan puhua myös verrattavuus – ja johdonmukaisuusongelmasta. Esimerkiksi yrityksen koko ja toimiala voivat vaikuttaa vertailtavuuteen. Tietyt tunnusluvut esimerkiksi johtavat vertailuissa erilaisiin ”yritysjärjestyksiin”, vaikka niitten pitäisi mitata samaa asiaa. (Laitinen, 1986, 24, 26.)

Tulkinnanvaraisuusongelmat

Vaikka tilinpäätösanalyysin tarkoitus on poimia olennaiset asiat tarjolla olevasta informaatiosta ja yksinkertaistaa taloudellinen tilanne sopivaksi kokonaisuudeksi, on olemassa joitakin ongelmia kuten: (Salmi, 2004, 98)

- yksiselitteistä menetelmää tilinpäätöksen standardisointiin ei ole pystytty kehittämään,
- tilinpäätösnormistot eroavat kansallisesti ja
- tunnuslukujen tulkinta ja käyttökelpoisuus vaihtelevat.

Tulkinnanvaraisuuksina voidaan mainita, että kirjanpito rekisteröi ainoastaan liiketapahtumia tai että yrityksen koot kasvavat ja rakenne monimutkaistuu, taseen tulkinta voitulla moniselitteisemmäksi. Tilinpäätäjällä voi olla lisäksi harkinnanvaraa useassa kohdassa tai tilinpäätösajankohdallakin on merkitystä. Myös veroratkaisut ja inflaatio voivat aiheuttaa poikkeavia ratkaisuja. (Salmi, 2004, 105 – 106.)

Kritiikki perinteistä tilinpäätösanalyysiä kohtaan

Strateginen tilinpäätösanalyysi – kirja (Laitinen, 2002, 13) esittää myös kritiikkiä perinteistä tilinpäätösanalyysiä kohtaan. Perinteinen tilinpäätösanalyysi tarkoittaa yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten arvioimista ja ennustamista lyhyen aikavälin tilinpäätöstietojen avulla, muun muassa

- kirjanpito ja siihen perustuva tilinpäätös on epäluotettava,
- tilinpäätösluvut eivät anna kokonaiskuvaa yrityksen toimintaedellytyksistä.

Tunnuslukujen virheet

Myös tunnusluvuissa itsessään voi esiintyä virheitä, kuten (Laitinen, 2002, 42 – 43)

- liiketapahtuma ei kuulu yrityksen liiketoimintaan,
- juoksevassa kirjanpidossa ei ole kirjattu liiketapahtumia tai ne ovat kirjattu väärään aikaan tai väärille tileille,
- tilinpäätös on voitu johtaa virheellisesti kirjanpidosta tai esimerkiksi kulut tai vaihto-omaisuuden tai käyttöomaisuuden arvo on kirjattu virheellisesti,
- myös tilinpäätöksen oikaisussa voi olla virheitä, kun eri eriä on oikaistu virheellisesti (liikevaihtoa, kuluja, vaihto-omaisuutta tai käyttöomaisuutta esimerkiksi) ja

- tunnusluvuihin jätetään pois eriä tai otetaan mukaan kuulumattomia eriä tai tunnusluku lasketaan virheellisesti.

6.2 Konkurssin ennakoiminen ja luottokelpoisuus

Tunnusluvut heijastavat toimivien ja vaikeuksissa olevien yritysten taloudellisten tilanteen eroja, ne näkyvät juuri useissa tunnusluvuissa. Esimerkiksi heikentynyt kannattavuus johtaa tulorahoituksen huonontumiseen, ja se heijastuu puolestaan kannattavuuden tunnuslukuihin ja kassavirtatunnuslukuihin. Yritys joutuu hankkimaan rahoitusta vieraana pääomana, koska tulorahoitus on pienentynyt, se näkyy puolestaan velkaisuuden tunnusluvuissa. Luotonantajat eivät luotota velkaista yritystä, ja kun vieras pääomahoitus loppuu, konkurssin viimeisenä vaiheena yritys joutuu hankkimaan rahoitusta esimerkiksi lykkäämällä ostovelkojen maksua. (Kallunki & Kytönen, 2002, 181.) Konkurssikehitykselle lähtökohtana on yrityksen reaali prosessiin vaikuttavat tekijät, jotka näkyvät ensin yrityksen tulorahoituksen heikkenemisenä. Tekijöitä voisivat olla kova kilpailu tai heikentynyt kysyntä tai on valittu virheellinen yritysstrategia. (Laitinen, 1986, 150.)

Velkojen arviot yrityksen luottokelpoisuudesta on yksi tilinpäätösanalyysin näkökulma, koska yrityksen luotot perustuu yrityksen taloudellisen tilan ymmärtämiselle. Luotonantajille kustannuksia aiheutuu muun muassa korkojen maksussa ja pääoman palautuksissa. Lisäksi heijastuvia ongelmia ovat yhteiskuntaan työpaikkojen ja verotulojen menetyksinä, kun yrityksellä on vaikeuksia vieraan pääoman velvoitteiden hoidossa. Muun muassa voimakas velkaantuminen ja heikko maksuvalmius ovat tyypillisiä riskiryhmien tunnusmerkkejä. Kun arvioidaan yrityksen velkaisuutta tai maksuvalmiutta suhteessa muihin samalla toimialalla toimiviin yrityksiin, voidaan siten päätellä yrityksen luottokelpoisuutta. (Kallunki & Kytönen, 2002, 184 - 185.)

7 Yrityksen taloudelliset riskit

Kirjanpitolain 3:1.5 mukaan toimintakertomuksessa on arvioitava kirjanpitovelvollisen toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävämpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 156). Riski voidaan ottaa myös etukäteen suunnitellen, jotka tarkoittavat riskinotto- tai riskinkantokykyä (Erola & Louto, 2000, 23).

7.1 Yrityksen riskien tunnistaminen ja arviointi

Riski tarkoittaa vaaraa tai uhkaa, joka voi tapahtua. Riskin tekijät vaikuttavat siihen, millaisena me sen koemme. Tapahtumaan liittyvät epävarmuus ja odotukset sekä laajuus ja vakavuus. (Juvonen ym. 2005, 7.) Riskien havaitsemiseksi täytyy tuntea riskien alkulähteet. Syynä havaitsemattomuuteen voi olla kontrollin tai tiedon tai ajan puute. Jokaisen yrityksen riskit ovat erilaisia, siksi riskien tunnistus ja arviointi tulee tapahtua yrityskohtaisesti. Yrityksen taloudelliseen tilaan on aina suhteutettava riskin vakavuuden arviointi. Yritys, jonka vakavaraisuus ja maksuvalmius on heikompi, joutuu suhtautumaan lujemmin yritystoiminnan uhkiin kuin vakavaraisempi yritys. (Juvonen ym. 2005, 25 - 26, 28.)

7.2 Yrityksen riskienhallinta

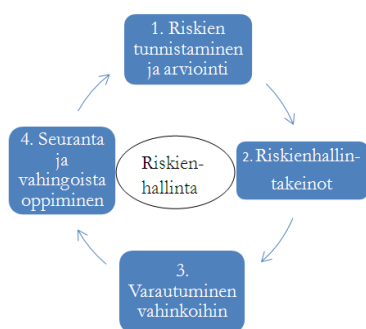
Riskienhallinta yrityksessä tarkoittaa riskejä koskevien päätösten tekemistä ja toimeenpanoa sekä riskien tunnistamista ja arvioimista. Kiinnostus kokonaisvaltaiseen riskienhallinnan kehittämiseen on noussut esimerkiksi erilaisten väärinkäytösten johdosta. Riskienhallinnalla saavutetaan myös kilpailuetua. (Juvonen ym. 2005, 3, 18.)

Riskienhallinta strategisena kysymyksenä

Riskienhallintaa koskevia päätöksiä voidaan tarkastella strategisina kysymyksinä. Riskejä voi pienentää hallintatoimien tai strategisten muutosten avulla. Riskejä voi siirtää vakuuttamalla tai vaihtoehtoisten suunnitelmien avulla. Riskit voi hyväksyä osaksi jatkuvaa toimintaa tai riskit voi ottaa omalle vastuulle. Toisaalta riskienhallintakeinot voidaan jakaa karkeammin kontrollointiin ja rahoittamiseen. (Juvonen ym. 2005, 19.)

Riskienhallinnan toimintaprosessi

Skol ry:n riskienhallintaoppaan mukaan (2004, 2) aito riskienhallinta etenee vaiheittaisena toimintaprosessina, riskianalyysinä (kuvio 2). Riskianalyysin tehtävänä on selvittää riskikohteet, riskien todennäköisyys ja vakavuus sekä riskeistä aiheutuvat seurannaisvaikutukset. Riskianalyysi, riskienhallinnan yksi osa, ei poista riskejä, mutta tiedon avulla voidaan paremmin varautua riskeihin. (Juvonen ym. 2005, 25 - 26).

Kuvio 2. Riskienhallinta (Skol ry, 2004, 3).

Skol ry:n mukaan (2004, 3) perinteisiä riskienhallintakeinoja ovat riskin välttäminen ja pienentäminen sekä siirtäminen ja pitäminen. Riskienhallinnassa on lähdettävä liikkeelle siitä, että tunnistetaan oman toiminnan riskit, myös riskienhallinnan vastuunjako on otettava huomioon (Skol ry, 2004, 4).

7.2.1 Yrityksen riskienhallinnan tavoitteet

Riskienhallinnan tavoitteiden määrittelyn perustana ovat yrityksen arvot ja kokonaistavoitteet. Yrityksen toiminnan jatkuvuus ja yrityksen hyvä toiminta- ja kilpailukyky tulee varmistaa riskin toteutuessa. (Erola & Louto, 2000, 75.) Riskienhallinnan tavoitteena on yrityksessä jatkuvuuden varmistaminen, riskikustannusten optimointi ja liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen. Riskienhallinnalla voidaan myös hallita riskinottoa ja sen seurannaisvaikutuksia sekä tunnistaa, analysoida ja hallita velanhallintaan liittyviä riskejä. Pääpiirteittäin yrityksen riskienhallinta on samantyyppistä yrityksen koosta riippumatta, mutta riskien erityispiirteitä sisältyy niin pieniin kuin suuryrityksiin. (Juvonen ym. 2005, 18, 20.)

Taloudellisen vastuun riskienhallinta

Taloudelliseen vastuuseen kuuluu riskienhallinta, sen tehtävänä on arvioida ja hallinnoida yritystoiminnassa esiintyviä mahdollisuuksia, uhkia ja riskejä, jotta asetetut tavoitteet saavutettaisiin ja yrityksen toiminnan jatkuvuus varmistuisi (EK, 2010). Ernst & Youngin tutkimuksen (2006) mukaan (EK, 2010) sijoittajien mielestä hyvin hoidettu riskienhallinta lisää muun muassa taloudellista vakautta ja mahdollisuutta parempaan kannattavuuskehityksen ennakkointiin. Rahoitusriski, korko- ja valuuttariski sekä operaationaalinen riski ovat keskeisimmät velanhallintaan liittyviä riskitekijöitä (Treasuryfinland, 2010).

Kannattavuus ja kilpailukyky ovat kaiken yritystoiminnan perustana. Yritys voi määrittellä taloudellisen vastuunsa esimerkiksi riskienhallintapolitiikassaan. (EK, 2010.) Rahoitusriskien hallinta on osa yrityksen rahoitustoiminnon vastuualuetta. Rahoitustoiminnon tehtäviä ovat: (Kasanen ym. 1997, 30 – 31)

- yrityksen liiketoimintojen tarvitseman rahoituksen hankkiminen (funding) ja
- sen saatavuuden varmistaminen sekä
- yrityksen kassavarojen ja maksuliikenteen hallinta.

Yrityksen riskienhallinnan edut

Riskienhallinnan etuina nähdään, että kokonaisvaltainen riskienhallinnan kautta esimerkiksi toiminnan kehityskohteet ja yrityksen tila tulevat esille riskienhallinnan prosessin kautta sekä yritys kehittää myös toimintaympäristön tarkkailua. (Erola & Louto, 2000, 89 - 92.) Riskienhallinta auttaa yritystä suojaamaan yrityksen toimintaa ja tulosta, sen avulla yritys pyrkii estämään tai varautumaan mahdollisiin vahinkoihin. Riskienhallinta on myös yhteiskunnan hyväksi, koska sen avulla muun muassa taloudellisten vahinkoriskien määrä pienenee tai poistuu. (Juvonen ym. 2005, 21, 23.)

7.3 Yrityksen liiketoimintariskit

Riskit voidaan jakaa vahinkoriskeihin, joihin voi varautua vakuuttamalla ja liikeriskeihin, joihin ei taas voi varautua vakuuttamalla. Jos riskin toteutuminen merkitsee tappion sijasta tuotto-odotuksia, on kysymys liiketoimintariskistä. Tällaisten riskien osalta tulisi ottaa huomioon muun muassa kannattavuuteen ja rahoitukseen liittyvät riskit ja

liikesuhteisiin liittyvät riskit. (Juvonen ym. 2005, 16 – 17.) Liikeriskejä (otettava tai hallittava) on esimerkiksi taloudelliset, tekniset ja sosiaaliset sekä poliittiset riskit. (Skol ry, 2004, 2.)

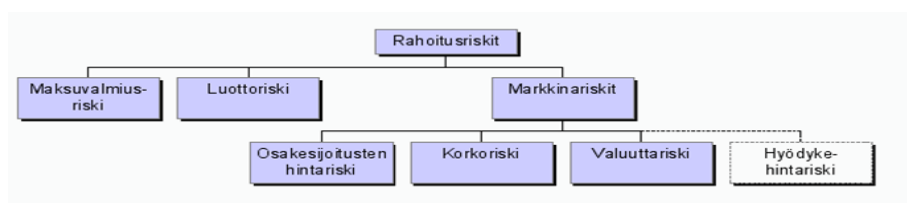
Liiketoimintariskeilla ymmärretään muun muassa strategiaan, rahavirtoihin, operatiiviseen toimintaan, asiakkuuksiin ja liiketoimintaympäristöön liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Liiketoimintariski voi aktivoitua jonkun riskin johdannaisena, esimerkiksi toiminnanriskin. (Juvonen ym. 2005, 45.) Liiketoimintariskit ovat lähtöisin yrityksen sisäisistä prosesseista tai sen liiketoimintaympäristöstä. Liiketoimintariskejä voidaan tarkastella joko johtamisprosessiin liittyvänä tai riskien osa-alueina. Liiketoimintariskin määrittely ei voi olla koskaan kattavaa, koska ne ovat luonteeltaan muuttuvia. (Juvonen ym. 2005, 16, 145.)

Yrityksen liiketoimintaympäristössä kuten asiakkaissa tapahtuvia muutoksia tulee olla tarkastelun kohteena. Yrityksen johdolla tulee kuitenkin olla riittävä käsitys liiketoimintaympäristön muutosten nopeudesta ja riskien kartoituksesta. (Juvonen ym. 2005, 151 – 152.) Liiketoimintaympäristön taloudelliset olot muodostavat suurimpia uhkia strategian suunnittelulle. Esimerkiksi markkinoiden muutos, teknologian kehitys, kansainvälistyminen tai muut liiketoimintaympäristössä tapahtuvat taloudelliset muutokset edellyttävät yrityksen johdolta ympäröivän maailman seuranta. Suhdanteet eivät vaikuta samalla tavalla kaikkiin toimialoihin eivätkä kaikkiin yrityksiin. Kysynnän nopeaan heikkenemiseen voi taas vastata yritys, jonka kiinteät kulut ovat mahdollisimman pienet. (Juvonen ym. 2005, 187 - 188.)

7.4 Rahoitusriskit

Perinteinen rahoitusriskin merkitys liittyy ensisijaisesti yrityksen toiminnan vaatiman rahoituksen hankkimiseen (funding) tai laajassa merkityksessä se tarkoittaa rahoitus-toiminnon (treasury) toimintakenttään. (Kasanen ym. 1997, 26.) Rahoitusriskeissä on piirteitä, jotka tekevät niiden hallinnasta vaikeaa verrattuna vahinkoriskeihin. Rahoitusriskeissä on mahdollisuus tappioon ja vahinkoon ja voittoon. Tämän vuoksi halutaan usein ottaa liian suuria riskejä ja tämä myös johtaa riskienhallinnan laiminlyöntiin. Rahoitusriskeistä vaarallisimpia ovat tiedostamattomat riskit, koska ne voivat toteutua

muun muassa silloin kun organisaation toimintaympäristö muuttuu tai organisaatio muuttaa toimintatapaansa. (EK, 2006, 39.) Yritystoiminnan yksi laji on *taloudelliset riskit*, ne puolestaan jakautuvat rahoitusriskeihin ja perusliiketoiminnan riskeihin (Actuary, 2010). Rahoitusriskeillä tarkoitetaan yrityksen talouteen liittyviä riskejä (kuvio 3). Rahoitusriskit voidaan puolestaan jakaa maksuvalmius-, luotto- ja markkinariskeihin. (Juvonen ym. 2005, 145, 147.)

Kuvio 3. Yrityksen rahavirtoihin liittyvät riskit (Actuary, 2010).

Riskinkantokyky

Yrityksen riskinkantokyky määrää voiko yritys tavoitella kasvua vai ainoastaan kannattavuutta. Tehokkaasti toimivat yrityksen hallitsevat rahavirtansa, koska jos yritys haluaa toimia, sen on pystyttävä hankkimaan rahoitusta toimintaansa varten. Voitonteon kanalta rahoitusriskien hallinnalla on suuri merkitys yritykselle. *Rahoitusriskien hallinta luopohjan* yrityksen muulle riskienhallinnalle. (Juvonen ym. 2005, 147.)

Rahoitusriskien välttäminen

Rahoitusriskien välttämiseksi on lähtökohtana budjetointi, budjettien mukainen toiminta ja rahoitussuunnittelu (Erola & Louto, 2000, 74). Yrityksen vakavaraisuus on sen rahoitusriskin mittari. Mitä alempi on yrityksen vakavaraisuus, sitä korkeampi on sen rahoitusriski. Rahoitusriskin mittaamisessa on kysymys siitä, millä todennäköisyydellä yritys kykenee hoitamaan juoksevat velvoitteensa. Rahoitusriskien mittaamisen vaikeudet liittyvät rahavirtojen ennustamisen vaikeuteen. (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 254.)

Yrityksen elinkaaren rahoitusriskit

Liikeidealla yleensä ajatellaan olevan jonkinlainen elinkaari, jonka alussa tuloksen muodostuminen on hidasta, mutta kiihtyen vähitellen. Ajan kuluessa tuloksen muodostus ja toiminta vakiintuvat ja saavutetaan yrityksen parhaat vuodet. Yrityksen *aloitusvaiheen*

riskeissä rahoitusriskit kohdistuvat pääoman saatavuuden varmistamiseen. Kun yritys on *vakiintunut*, silloin toiminta painottuu toiminnan tehokkuuden maksimointiin ja markkinaosuuden kasvattamiseen ja haetaan uusia mahdollisuuksia. Tällöin rahoitusriskeissä korostuvat rahoituskustannusten hallinta ja tulorahoituksen ylläpito. *Tuloksen-tekovaiheessa* myyntiä maksimoidaan minimaalisin kustannuksin, jolloin hintakilpailu kiristyy esimerkiksi. Elinkaaren loppuvaiheessa riskit kohdistuvat toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen ja rahoitusriskit ovat erittäin keskeisiä kuten yrityksen toiminnan alkupuolella. (Erola & Louto, 2000, 30, 31 – 25.)

Rahaproessin riskit

Rahaproessi tarkoittaa maksuvirtaa ja kuvaa rahan kulkua yritykseen ja siitä pois. Tulot ja menot ovat usein epätasapainossa, menoja voi olla joskus tuloja enemmän. Täällaisesta eriaikaisuudesta syntyy yritystoiminnan riski. (Salmi, 2004, 20 – 21.) Yrityksen ulkopuolisia riskialueisiin liittyy rahaproessin riskit kuten maksuliikenne-riskit, omistajarahoitukseen, vieraan pääoman markkinoihin ja pääomahuoltoon liittyvät riskit. (Erola & Louto, 2000, 73.)

Maksuliikenne-riskit koskevat tulevia ja lähteviä maksusuorituksia ja niiden ajoitusta. Joillakin toimialoilla suuret maksuerät voivat aiheuttaa ongelmia. Kaikilla toimialoilla ongelmia voivat olla ylisuuren saatavan maksun myöhästymisen tai hallitsemattoman pääomatarpeen kasvu. *Omistajarahoituksen riskit* liittyvät suuryrityksillä pörssin kautta tapahtuvaan rahoitukseen. Joskus ongelmana voi olla pääoman riittävyys. *Vieraan pääoman käyttöön ja saantiin* liittyvät riskit ovat myös rahoituksen riskejä. Pääoman lainaaminen on rahoituslaitosten liiketoimintaa, joten niiden on puolestaan suojattava omat riskinsä lainojen riittävillä vakuuksilla. (Erola & Louto, 2000, 73 - 74.)

7.4.1 Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskeillä tarkoitetaan, että yrityksen rahoitusvarat ja lisärahoitusmahdollisuudet eivät kata liiketoiminnan kuluja ja tarpeita. Maksuvalmiusriskiä voidaan seurata perinteisten tunnuslukujen kautta, jotka mittaavat yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. Mitä alempi yrityksen omavaraisuusaste on, sitä todennäköisemmin yritys ajautuu konkurssiin. Velkaantumisasastetta pidetään rahoitusriskin mittari-

na, koska vieraan pääoman hallitsevuus yrityksen rahoitusrakenteessa tarkoittaa usein sitä, että yritys joutuu jossain vaiheessa maksukyvyttömyyteen. (Juvonen ym. 2005, 147 - 148.)

Jotta maksuvalmiutta halutaan hallita, on määriteltävä yrityksen ennakoitujen kassavirtojen ja siihen liittyvän maksuvalmiusvarannon koko. Maksuvalmiuden ennakoinnin tulee olla pitkäjänteistä. Edullisin tapa ylläpitää maksuvalmiutta on esimerkiksi sitova luottolupaus pankilta. (Kasanen ym. 1997, 27 – 28.) Maksuvalmiusriskissä tulee ottaa huomioon yrityksen valuutta- ja korkoriskiaseman mahdolliset kassavirtavaikutukset (Kasanen ym. 1997, 30). Yrityksen likvidit varat on periaatteessa aina rahoitettava vastaavalla määrällä velkaa, ja velan kustannus on suurempi kuin vastaavilla ehdoilla tehdyn sijoituksen tuotto (EK, 2006, 40).

7.4.2 Luottoriski

Luottoriskistä on kysymys kun yritys myy luotolla tuotteita tai palveluita. Myyntisaamiin liittyvä luottoriski kuuluu normaalisti yrityksen toimintaan ja sitä voidaan esimerkiksi hallita asiakasvalinnalla ja asiakkaiden maksukäyttäytymisen ja talouden seurannalla, perintätoiminnalla ja asiakaskuntaa rajaamalla. Luottoriskien hallinta parantaa yrityksen kannattavuutta. (Juvonen ym. 2005, 149.) Riskiä luottoriskeissä voidaan hallita esimerkiksi edellyttämällä jälkimarkkinoilta hyvää likviditeettiä. Luottoriskiä vastaan voi suojautua siten, että asiakas maksaa ennakkoon tai myyjä vaatii ostajaa antamaan pankkitakauksen vakuudeksi tai voidaan käyttää remburssia, Finnveran takuu tai luottoriskirahoitus vakuutusyhtiöltä. (EK, 2006, 40 - 42.)

7.4.3 Rahoituksen markkinariskit

Rahoituksen markkinariskeihin kuuluvat valuutta- ja korkoriskit, ne liittyvät yrityksen rahavirtoihin. Ongelmaksi voi muodostua rahoituksen saatavuus sellaisille yrityksille, jotka tarvitsevat rahoitusta investointeihin esimerkiksi. Kun investointeja tehdään, tulee huomioida että lainan lyhennykset ja korot tulee hoitaa myös korkeamman koron vallitessa. Loppujen lopuksi yritystoiminnan uhat ja mahdollisuudet kohdistuvat yrityksen rahavirtoihin. (Juvonen ym. 2005, 149 - 150.)

7.4.4 Muita riskejä

Maariskistä on kysymys kun ulkomaantoimintoihin liittyy taloudellisten ja poliittisten olojen muutoksen riskejä. Yrityksen varallisuuteen liittyviä uhkia voivat olla inflaatio, omistussäännöt ja tietopääoma muun muassa. Markkinoitten uhkia voivat olla esimerkiksi heikentyvä taloudellinen toimintaympäristö, tullit ja vääristynyt kilpailu. Toimintojen uhkia ovat esimerkiksi työvoimapula, tuonti- ja vientirajoitukset sekä voittojen kotiuttamisen estäminen. Maariskien vaikutukset kohdistuvat siihen esimerkiksi niin, että yrityksen omaisuus menettää arvoaan kohdemaan omaisuusjärjestelyjen johdosta tai tulonmuodostus jää heikommaksi mitä odotettiin. (Juvonen ym. 2005, 188 - 189.)

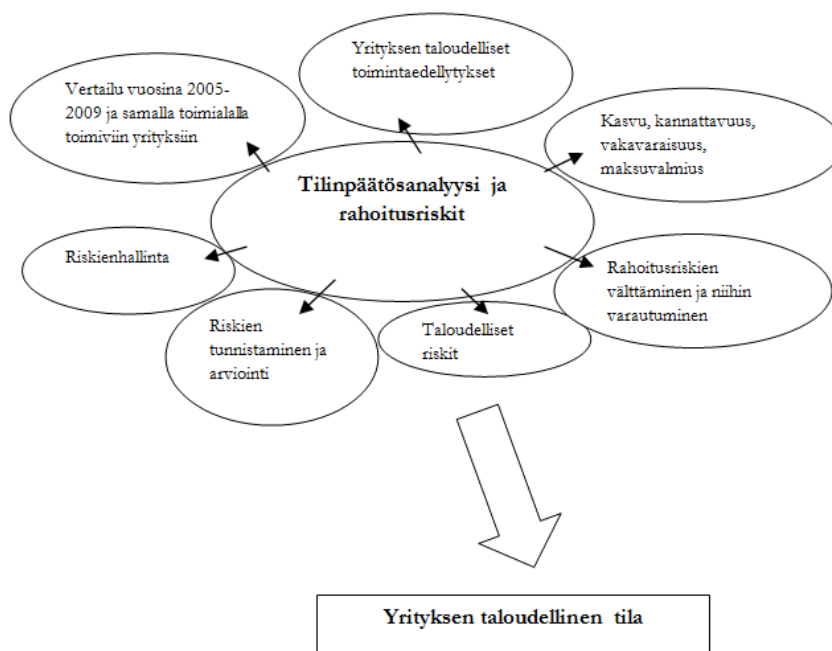
Valuuttariskeille on altis sellainen yritys, joka myy ja ostaa omassa valuutassaan, kansainvälisen kilpailun kautta. Tämä riski on sekä rahoitustoiminnon että koko organisaation ongelma, joka tulee ilmi hinnoitteluissa, investoinneissa, ostojen ja myyntien kohdentamisessa että budjetoitaessa. (Kasanen ym. 1997, 100.) Jos yritys harjoittaa ulkomaankauppaa, riskipolitiikan toteuttaminen tarkoittaa esimerkiksi maa- ja asiakasliittien käyttöä, suosituksia sopimuslausekkeista ja maksutavoista. Riskejä ulkomaankauppariskeissä voivat olla muun muassa poliittiset, kaupalliset, valmistusaikaiset ja toimituksen jälkeiset riskit. (EK, 2006, 41.)

Yrityksen *korkoriskejä* ovat hintariskit ja korkovirtariskit. Myyryläisen mukaan (2010, 13) hintariski tarkoittaa, jossa saatavan tai velan nykyarvo muuttuu korkotason muuttuessa. Korkovirta puolestaan tarkoittaa, jossa yrityksen lainanhoitokulut muuttuvat korkotason muutoksen johdosta. (Leppiniemi & Puttonen, 2002, 196 – 197.) *Hallinnolliset riskit* piilevät organisaation toimintatavassa ja rahoitustoiminnan tavoitteiden tulee olla realistisia. Ylisuuret tavoitteet johtavat ylisuureen riskinottoon. (EK, 2006, 40 – 41.)

7.5 Viitekehys yrityksen taloudellisesta tilasta

Seuraavaksi yhteenvetona kuvio 4 viitekehysten muodossa case-yrityksen taloudelliseen tilaan vaikuttavista tekijöistä. Keskiössä on case-yrityksen tilinpäätösanalyysi ja rahoitusriskit. Taloudellisiin riskeihin kuuluvat rahoitusriskeistä selvitetään, miten rahoitusriskejä voidaan välttää ja miten niihin voidaan varautua. Lisäksi selvitetään taloudelliseen vastuuseen kuuluvaa riskienhallintaa sekä riskien tunnistamista ja arviointia. Tilin-

päätösanalyysissä analysoidaan tunnuslukuja kasvun, kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden alalta. Muun muassa näistä osatekijöistä muodostuu yrityksen taloudellinen tila.

Kuvio 4. Viitekehys yrityksen taloudellisesta tilasta

8 Case Brightpoint Finland Oy

Case-yrityksenä on amerikkalainen matkapuhelintukkuri Brightpoint Finland Oy. Brightpoint Finland Oy:n emoyhtiö on Brightpoint Holdings B.V., joka kuuluu Brightpoint Inc. -konserniin.

8.1 Case-yrityksen esittely

Yrityksen verkkosivujen mukaan yritys on maailman suurin matkapuhelintukkuri ja palveluyritys. Brightpoint Finland Oy:n virallisena toimialana on YTJ:n (2010) luokituksen mukaan viestintälaitteiden tukkukauppa. (Brightpoint Finland Oy 2010a.) Toimialaan kuuluu: (Kauppalehti, 2010)

- telelaitteiden, tietotekniikkalaitteiden ja -ohjelmistojen sekä kulutuselektroniikkalaitteiden huolto,
- vähittäis- ja tukkumyynti, suunnittelu, valmistus ja maahantuonti sekä vienti,
- varaosien ja oheislaitteiden maahantuonti ja vienti sekä vähittäis- ja tukkumyynti ja konsultointi ja tukipalvelut.

Brightpoint Finland Oy perustettiin vuonna 2004, alkuperäinen toiminimi oli MF Tukkuk Oy vuoteen 2004. Yrityksen liikevaihto vuonna 2009 oli noin 30157 tuhatta euroa (liite 1) ja työntekijöitten määrä 22 henkilöä. (Kauppalehti, 2010; YTJ, 2010.) Yrityksen liikekumppaneita ovat eri laitevalmistajat, operaattorit ja jälleenmyyjät. Jakeluverkoston muodostavat suurimmaksi osaksi operaattorit, tele- ja elektroniikka-alan jälleenmyyjät sekä muun muassa IT-palveluyritykset. (Brightpoint Finland Oy 2010a.)

Brightpoint Finland Oy toimii yhteistyössä muun muassa matkapuhelinten, kämmen-tietokoneiden, modeemien, ohjelmistojen sekä eri lisätarvikevalmistajien kanssa (Brightpoint Finland Oy 2010b). Vuonna 2010 yrityksen taloushallinto, mukaan lukien osto- ja myyntireskontra sekä pääkirjanpito siirtyivät Barcelonaan Espanjaan, keskitettyyn taloushallintokeskukseen (Brightpoint Business Services).

Kaupan alan 48 000 yrityksistä tukkukauppoja oli 11700 kappaletta vuonna 2007 ja tukkukauppojen liikevaihto oli samaisena vuonna 54 prosenttia kaupan liikevaihdosta ja ne työllistivät 30 prosenttia kaupan henkilöstöstä (Tilastokeskus 2010a). Tilastokeskus-

sen mukaan (2010a) kaupan toimialalla tukkukaupan liikevaihto kasvoi voimakkaimmin, 11,3 prosenttia vuonna 2007.

Brightpoint Finland Oy:n tilinpäätös

Brightpoint Finland Oy:n tilinpäätös on laadittu FAS:in mukaan (Finnish Accounting Standards). Tässä opinnäytetyössä on tilinpäätösanalyysin tarkastelujaksona vuodet 2005 – 2009. Brightpoint Finland Oy:n tilinpäätös on laadittu niin, että ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat on muutettu euro-määräiseksi Brightpoint konsernin sisäiseen tilinpäätöskurssiin eikä tämä kurssi poikkea olennaisesti virallisesta tilinpäätöskurssi-noteerauksesta. Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat laskettu tasapoistoina hyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaan. Vaihto-omaisuus on puolestaan arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan. Yrityksen henkilöstömäärä on vaihdellut 13,5 - 25 henkilön välillä tilikausina 2005 – 2009.

8.2 Kyselytutkimus rahoitusriskeistä

Kunkin yrityksen rahoitusriskit ovat yksilöllisiä, pääpiirteittäin kuitenkin samantyyppisiä. Brightpoint Finland Oy:n toimintakertomuksista käy ilmi, että vuosina 2005 - 2009 ei ennakoitu mitään erityistä riskiä normaalien liiketoimintaan liittyvien riskien lisäksi. Normaaleina riskeinä Brightpoint Finland Oy pitää muun muassa varaston tuotevalikoiman ylläpitoa ja hallintaa sekä vientitoiminnan epävarmuustekijöitä ja poliittisia riskejä. Haluan saada pienimuotoisella kyselytutkimuksella (liite 5) selville yrityksen johdolta, tilinpäätösanalyysistä ja kirjallisuudesta saatavien asioiden lisäksi, mitkä olivat *merkittävimmät taloudelliset riskit* Brightpoint Finland Oy:ssä vuosina 2005 – 2009, koska tilinpäätösanalyysi case-yrityksestä ei anna suoraa vastausta rahoitusriskeihin, eivätkä myöskään kirjallinen materiaali. Aineiston yksi keräämismuoto on kysely, siinä aineisto kerätään standardoidusti ja kohdehenkilöt muodostavat otoksen tietystä perusjoukosta. Standardoitu tarkoittaa, että asiaa kysytään kaikilta samalla tavoin. Kyselymenetelmällä säästetään aikaa ja voidaan kerätä laajaa tutkimusaineistoa. Toisaalta tulosten tulkinta voi olla ongelmallista tai että vastaajien vakavuudesta ei voi olla varma. Ongelmana voi olla myös epätietoisuus vastaajien perehtyneisyydestä asiaan. (Hirsjärvi ym. 2004, 182 -

183.) Kysely voidaan tehdä posti- ja verkkokyselynä. Lomakkeissa voidaan pyytää myös perusteluja tai arviointeja. Yksi kysymysten laji on avoimet kysymykset. (Hirsjärvi ym. 2004, 185 – 186.) Tässä tapauksessa käytin verkkokyselyä ja avoimia kysymyksiä sähköpostitse Business Partnerille ja Sales Directorille. Avoimien kysymysten hyvä puoli on vastaajien itseilmaisuus omin sanoin ja avoimet kysymykset eivät ehdota vastauksia (Hirsjärvi ym. 2004, 190). Valitettavasti en saanut kyselytutkimukseen kuin valitettavan lyhyttä yhden rivin vastauksia ainoastaan Business Partnerilta. Toisaalta kyselytutkimusta pidetään laajan tutkimusaineiston keräämisen muotona (Hirsjärvi ym. 2008, 190). Ymmärtääkseni kyseessä oli kiireinen aika tai että kiinnostusta ei vastaamiseen ollut. Hirsjärven ym. mukaan (2008, 190) ei ole siis varmaa että miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen tai riskinä on vastaamattomuus. Hain kuitenkin asetettuihin kysymyksiin vastauksia tilinpäätösanalyysistä ja kirjallisuudesta saatavilla tiedoilla sekä omilla pohdinnoilla.

8.3 Tuloslaskelman oikaisut

Tässä luvussa on käsitelty vain ne kohdat mitkä ovat vaatineet virallisen tuloslaskelman oikaisua Brightpoint Finland Oy:n tuloslaskelmassa. Brightpoint Finland Oy:n *liikevaihtoa* ei ole tarvinnut oikaista, eikä liiketoiminnan muita tuottoja ollut tilikausina 2005 – 2009 (liite 1). Brightpoint Finland Oy:n erään *ostot tilikauden aikana* virallisessa tuloslaskelmassa on kaikilla tilikausilla 2005 - 2009 lisätty saapuvan rahdin maksut ja puolestaan vähennetty vakuudet ja kierrätysmaksut (liite 1). Oikaistussa tuloslaskelmassa *aine- ja tarvikkekäytöstä*, virallisen tuloslaskelman erä ”ostot tilikauden aikana”, on vähennetty varastojen lisäys ja vastaavasti lisätty varaston vähennys (liite 3).

Virallisessa tuloslaskelmassa Brightpoint Finland Oy:n *henkilöstökuluihin* on laskettu ennakonpidätyksen alaiset palkat, sosiaaliturvamaksut, eläkekulut sekä pakolliset tai vapaaehtoiset henkilöstövakuutusmaksu sekä lisäksi vapaaehtoiset eläkekulut ulkomaankomennuksilla oleville (liite 1). Palkoista ja palkkiokohdasta on virallisessa tuloslaskelmassa vähennetty päämiehen edustajalta laskutetut kustannukset vuosilta 2006 – 2009 (liite 1).

Brightpoint Finland Oy:llä *liiketoiminnan muut kulut* (liite 1) sisältävät virallisessa tuloslaskelmassa vuonna 2009 muun muassa konsernin hallinnointipalkkiot, markkinointia ja myynnin edistämistä, luottovakuutuksen, myynnin rahtikulut, toimitilakulut ja muut liiketoiminnan kulut. Vuonna 2008 tähän erään kuuluivat konsernin ja Venäjän liiketoiminnan hallinnointipalkkiot, markkinointi ja myynnin edistäminen sekä takuukorjaus- ja myynnin rahtikulut, kuljetusvakuutus ja muut liiketoiminnan muut kulut. Vuonna 2007 liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyi samat erät kuin vuonna 2008 lukuun ottamatta myynnin rahtikuluja. Vuosina 2005 ja 2006 ei ole erittelyä liiketoiminnan muista kuluista liitetiedoissa. *Liiketoiminnan muista kuluista* (liite 1) yrityksellä on lisäksi virallisessa tuloslaskelmassa tilikausina 2006 - 2009 vähennetty saapuvan rahdin maksut ja puolestaan lisätty vakuudet ja kierrätysmaksut sekä pankin tilinhoitomaksut sekä päämiehen edustajan laskutetut kustannukset.

Virallisen tuloslaskelman *muut korko- ja rahoitustuottojen erä* (liite 1) sisältää vaihtuvien vastaavien saamisista ja rahoitusarvopapereista sekä näistä johtuvat kurssierot. *Korkokulut ja muut rahoituskulut* (liite 1) sisältävät puolestaan korkokuluja raha-, luotto- ja vakuutuslaitoksille. Kurssivoitot ja – tappiot on siirretty oikaistussa tuloslaskelmassa kohtaan kurssierot. Brightpoint Finland Oy:n virallisessa tuloslaskelmassa *kurssierot* ovat erillisinä erinä niiden merkittävyyden vuoksi.

Oikaistussa tuloslaskelmassa *välittömät verot* (liite 3) erään voidaan merkitä, kuten Brightpoint Finlandin oikaistussa tuloslaskelmassa on tehty, tuloverot, lukuun ottamatta vuotta 2009. Nettotulokseen on otettu vaikuttavina veroina vain ne verot, jotka ovat aiheutuneet kyseessä olevan kauden tuloksesta.

8.4 Taseen oikaisut

Oikaistussa taseen (liite 4) vastaavissa Brightpoint Finland Oy:llä *liikearvoa* on syntynyt tilikautena 2005 jaksotetuista myyntisopimuksista.

Brightpoint Finland Oy:n virallisessa taseessa (liite 2) *aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot* on sisällytetty oikaistussa taseessa muihin aineettomiin hyödykkeisiin.

Oikaistussa taseessa (liite 4) *leasingvastuukantaa* Brightpointilla oli tilikausina 2005 – 2009. Liitetiedoista selville saatava leasingvastuukanta on voimassa olevien leasingso-
pimusten jäljellä oleva määrä.

Brightpoint Finland Oy:n virallisen taseen *vaihto-omaisuus* on merkitty oikaistun taseen *aineisiin ja tarvikkeisiin* (liite 4), koska tukku- tai vähittäiskauppaa harjoittavien yritysten vaihto-omaisuus kuuluu Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan tähän (2005, 31).

Oikaistun taseen (liite 4) *muut sisäiset saamiset* sisältää vuonna 2009 lainat konserniyhtiöil-
le. Brightpoint Finland Oy:llä on ollut puolestaan *muina saamisina* muun muassa sovitut
markkinointirahat, väärällä hinnalla tulleet, price protection ja stock protection – ni-
mikheet (liite 4). Virallisessa taseessa (liite 2) siirtosaamisina ovat olleet ennakkomaksut.

Oikaistussa taseessa (liite 4) *poistoerosta* on siirretty yhtiöverokannan mukainen osuus
laskennalliseen verovelkaan. Poistoeroa Brightpoint Finland Oy:llä oli kertynyt tilikau-
silla 2008 ja 2009. Yhtiöverokanta oli vuonna 2008 ja vuonna 2009 26 prosenttia (Ve-
ronmaksajat, 2010).

Brightpoint Finland Oy:n oikaistussa taseessa (liite 4) on *muihin korottomiin lyhytaikaisiin
velkoihin* yhdistetty virallisen taseen *muut velat* erään sisältyvät korottomat velat sekä siir-
tovelat.

8.5 Tunnuslukujen ja rahoitusriskien tulkinta

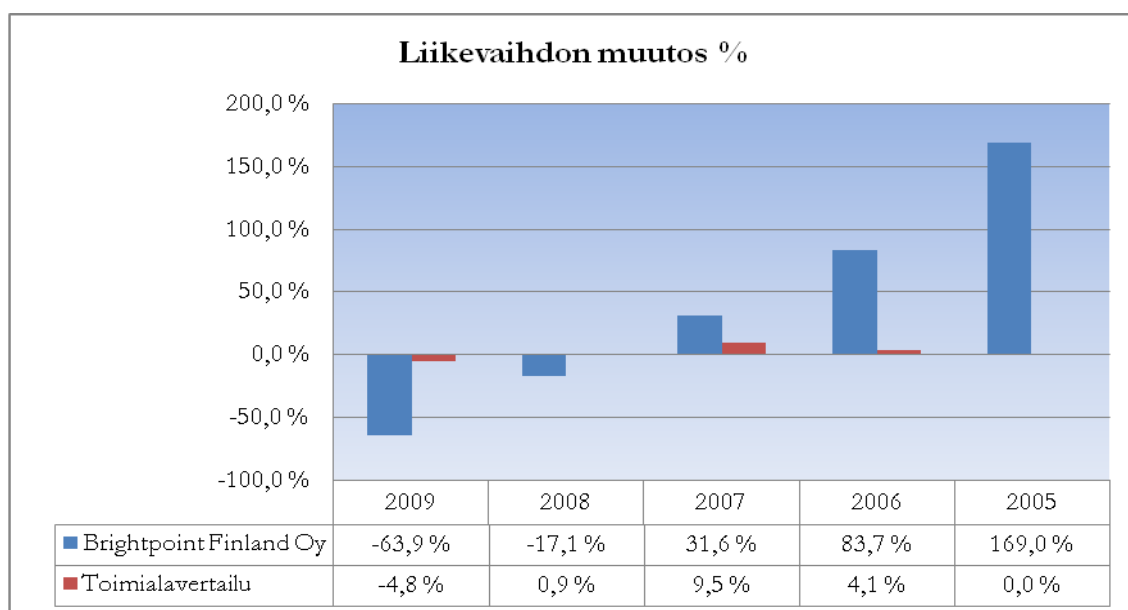
Brightpoint Finland Oy:n toimialana on viestintälaitteiden tukkukauppa. Tilinpäätös-
analyysiin valitsin Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeiden mukaan laskettuja tunnus-
lukuja kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden alalta tilikausilta 2005 –
2009, lisäksi ehtona oli, että samat tunnusluvut löytyvät vertailutietona toimialalta ”vies-
tintälaitteiden tukkukauppa” lukuun ottamatta myyntikatetta. Viestintälaitteiden tukku-
kaupan toimialan tunnusluvut olen saanut pankin (Nordean) tekemästä tunnuslukuti-
lastosta. Rehellisin kuva yrityksen taloudellisesta tilasta saadaan, kun verrataan samalla
toimialalla toimiviin yrityksiin.

Toimialatilastoja on saatavilla pankkien tekemien tunnuslukuanalyysien lisäksi muun muassa Finnverasta ja TEM:n toimialapalvelusta. Tunnuslukuja voitaisiin verrata myös kilpailijoiden tilinpäätöksistä saataviin tunnuslukuihin. Tilastokeskus julkaisee lisäksi tilinpäätöstilastoja. Viestintälaitteiden tukkukaupasta ei löydy vertailutietoja edellä mainituista toimialatilastoista. Yrityksen suurimmista kilpailijoista ainoastaan yhdeltä löytyivät tilinpäätöstiedot ja tunnusluvut vuosikertomuksen kautta. Finnveran sivuilta saatavilla oleva viestintälaitteiden tukkukauppaa lähinnä oleva tilastotieto on tukkukaupan toimiala, joka käsittää tilastokeskuksen luokituksen mukaan tukkukaupan (pl. moottori-ajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa) (Tilastokeskus, 2010b; Finnvera 2010). Finnveran tietojen saatavuuteen voi olla syynä tietojen vähäisyys, ettei tietoja voi luovuttaa, tällä tavoin voidaan varmistaa ettei yksittäisten yritysten tietoja voida johtaa suoraan tilastoista (Tolonen, 2007, 34). Kaupan tilinpäätöstilasto käsittää puolestaan autokaupan, tukkukaupan pl. agentuuritoiminnan ja vähittäiskaupan. (Tilastokeskus, 2010c.) Finnveran toimiala tilastotiedot ja Tilastokeskuksen tilinpäätöstiedot kaupan alan yrityksistä voivat olla tässä työssä suuntaa antavina lukuina toimialavertailuissa.

8.5.1 Liikevaihto

Brightpoint Finland Oy:n vuosi 2005 oli yritystoiminnan kasvun vuosi liikevaihdolla mitattuna (kuvio 5), joka johtui yrityksen maantieteellisestä laajenemisesta sekä vuonna 2004 hankittujen tuote-edustusten ja muiden resurssien hyödyntämisestä vuoden 2005 liiketoiminnassa. Tilikautena 2006 työntekijämäärä nousi 14 henkilöstä 20 henkilöön, joka lisäsi henkilöstökuluja ja samana vuonna hyödynnettiin erityisesti CIS-alueen kysynnän kasvua. CIS-mailla tarkoitetaan kaikkia entisen Neuvostoliiton alueen maita, kuten esimerkiksi Venäjää ja Ukrainaa. Vuonna 2008 on nähtävissä globaali negatiivinen markkinatilanne, silloin liikevaihto putosi vuodesta 2007 niin yrityksessä kuin toimialallakin (kuvio 5). Tilikaudella 2008 yhtiön henkilöstömäärä oli korkeimmillaan 25 henkilöä, tämä näkyi myös henkilöstökulujen kasvussa. Tilikaudella 2009 yhtiö luopui kuitenkin CIS-liiketoiminnastaan, ja se näkyi myös laskuna liikevaihdon määrässä. Myös tukkukaupan liikevaihto heikkeni vuonna 2009 14,5 prosenttia vuoteen 2008 verrattuna (Tilastokeskus, 2011d) ja toimialalla liikevaihdon määrä putosi 5,7 prosenttia. Muutosprosentilla mitattuna liikevaihto on pienentynyt vuotta 2009 kohti mentäessä, ja jossain määrin toiminta on supistunut niin case-yrityksessä kuin toimialallakin sekä tukkukau-

pan alalla. Liikevaihdon muutoksia voivat selittää edellä mainittujen lisäksi myyntihintojen ja – volyymien muutokset tai asiakkaissa tai kilpailijoissa tapahtuneet muutokset (Tilisanomat, 2007a). Liikevaihdon muuttuessa käy ilmi myös millaisia riskejä yritys on ottanut ja miten ne ovat vaikuttaneet liikevaihtoon. Brightpoint Finland Oy haluaa ottaa riskejä tietoisesti vientitoiminnan alueella ja hyväksyy siihen liittyvät epävarmuustekijät. Vuonna 2008 tuskin kukaan pystyi varautumaan ennalta globaaliin talouslamaan, eräitten asiakkaitten maksukykyyn ja ostovoimaan, ja nämä vaikutukset näkyivät liikevaihdon määrässä. Yrityksen mukaan riskienhallinta on normaalia yrityksen päätöksentekoa. Kuten kirjallisuudesta on käynyt ilmi, strategisena kysymyksenä riskit voidaan hyväksyä osaksi jokapäiväistä toimintaa tai riskit voidaan ottaa omalle vastuulle. Riskienhallinta muodostuu yrityksen omista lähtökohdista käsin, kuten Brightpoint Finland Oy:ssä. Case-yritys käyttää mielestään tarpeeksi aikaa riskienhallintaan johtoryhmässä ja viikoittaisessa ”mini-staff infossa”.

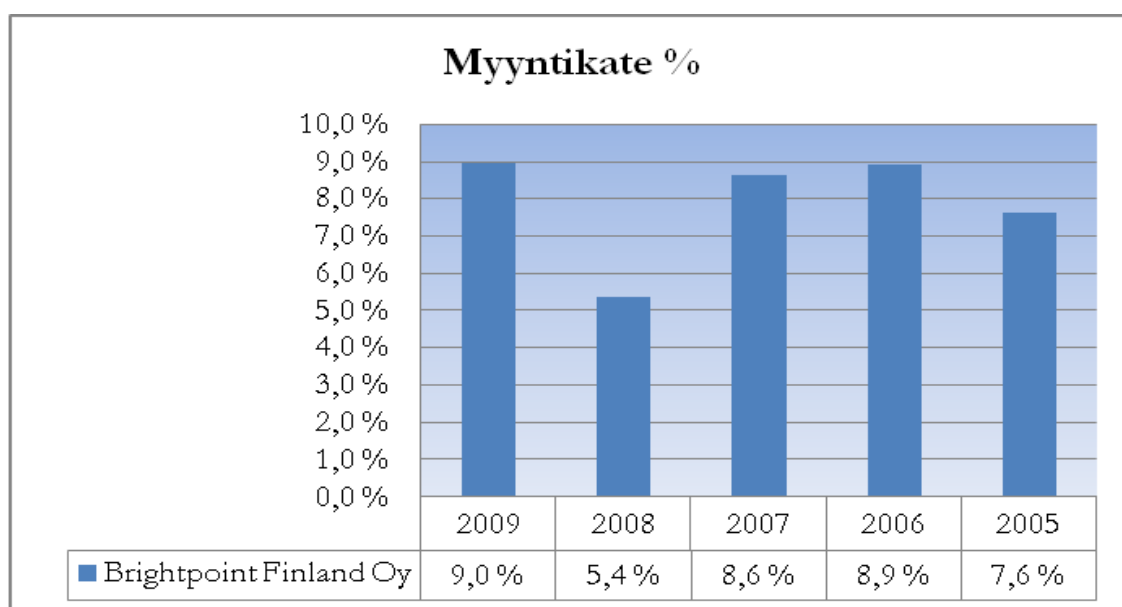
Kuvio 5. Liikevaihdon muutos prosentti

8.5.2 Kannattavuus

Brightpoint Finland Oy:n *myyntikateprosentti* on vaihdellut tarkasteluvuosina 2005 – 2009 5,4 ja 9 prosentin välillä (kuvio 6). Myyntikate oli alimmillaan vuonna 2008, jolloin valitsi maailmanlaajuinen taloudellinen kriisi. Verrattaessa tukkukaupan myyntikateprosenttia Brightpoint Finland Oy:n vastaavaan prosenttiin on case-yrityksen myyntikate-

prosentti melko alhainen. Tukkukaupan alalla vuosina 2000 – 2007 pk-yritysten kannattavuus oli parempi kuin suurten yritysten. Suurten yritysten myyntikateprosentti tukku-kaupassa vuonna 2007 oli 12,6 prosenttia, kun pk-yrityksillä se oli 28,7 prosenttia liikevaihdosta. Samalla tasolla se pysytteli vuosina 2004 - 2006 (Tilastokeskus 2010a.)

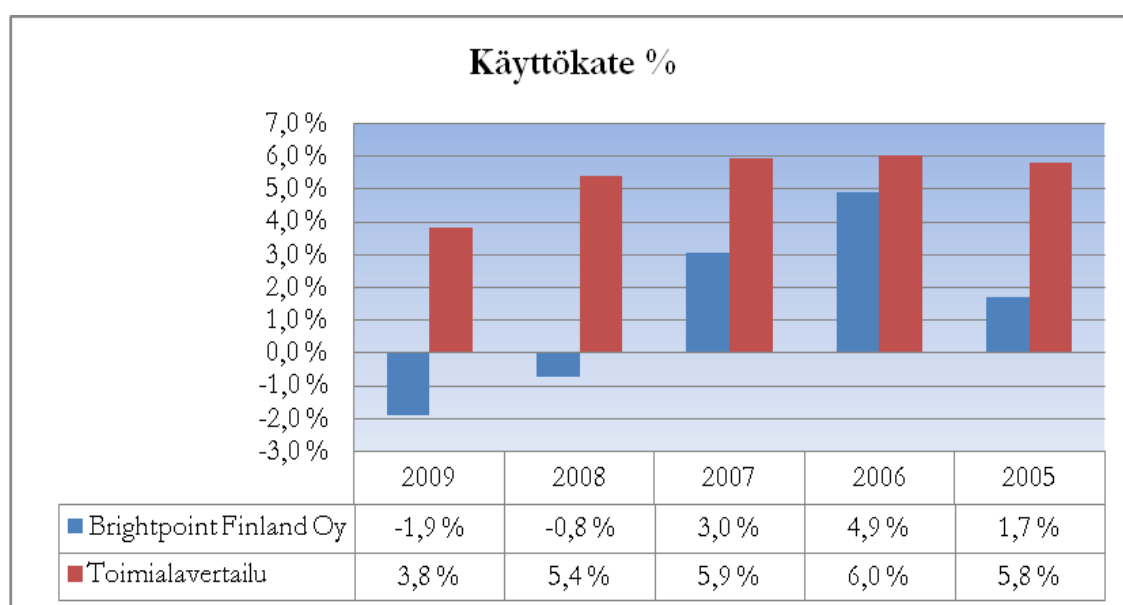
Myyntikateprosentti riippuu paljon yrityksen toimialasta, tämän vuoksi vertailtavuus ei ole kovin hyvä. Parempaa myyntikatetta yritys voi hakea myymällä tuotteita parempaan hintaan tai alentamalla tuotantokustannuksia tai neuvottelemalla uusia ostoehdoja. (Oulunseudun ammattiopisto, 2010; Tilisanomat, 2007a.)

Kuvio 6. Myyntikateprosentti

Käyttökateprosentti (EBITDA) kertoo voittoprosenttina, kuinka monta tulossenttiä yhdestä myyntieurosta jää yritykselle. Parhaimmillaan Brightpoint Finland Oy:lle on jäänyt yhdestä eurosta 4,9 senttiä. Kaupan alalla käyttökateprosentit asettuvat 2 – 10 prosentin välille, toimialalla prosentit sijoittuvat tuolle välille ja case-yrityksellä vuosina 2005 – 2007 (kuvio 7). Brightpoint Finland Oy:n käyttökateprosentti oli alimmillaan -1,9 prosenttia vuonna 2009 ja vuonna 2008 -0,8 prosenttia. Miinusmerkkinen käyttökateprosentti kertoo, ettei yritys ollut kannattava vuosina 2008 ja 2009. Verrattaessa case-yritystä toimialaan, Brightpoint Finland Oy:n käyttökateprosentti on melko alhainen. Käyttökateprosenttia ovat painaneet alas henkilöstökulut, aine- ja tarvikekäytön lisääntyminen sekä erityisesti muut liiketoiminnan kulut. Kiinteitä kuluja ei ole mahdollista pudottaa samassa suhteessa kuin liikevaihto pienentynyt. Tuloslaskelman rakenne on

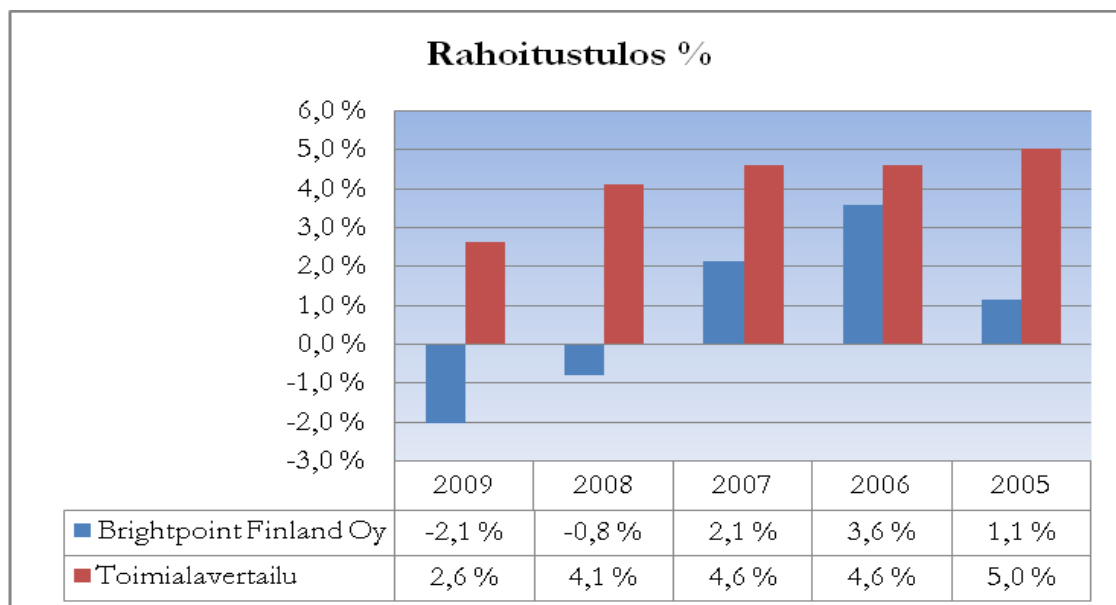
selvästi huonontunut käyttökateen ja liikevaihdon prosentin laskiessa, jokaista euroa varten on jouduttu tekemään enemmän töitä. Poistot ovat lisäksi kasvaneet erityisesti vuonna 2009 (liite 1), ne ovat myös huonontaneet kannattavuutta. Vaikka liikevaihto on laskenut huomattavasti, muut kulut ovat pysyneet lähes ennallaan, näin ollen kustannuksia tulisi karsia, jos käyttökateprosenttia haluttaisiin parantaa. Käyttökateprosentissa tapahtuneet muutokset kertovat kannattavuuden muutoksesta tai muutoksista yrityksen toimintavoissa. Käyttökateprosentin tavoitetaso on riippuvainen toimialasta ja liiketoiminnan pääoman tarpeen määrästä (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 218; Salmi, 2004, 127).

Kuvio 7. Käyttökateprosentti

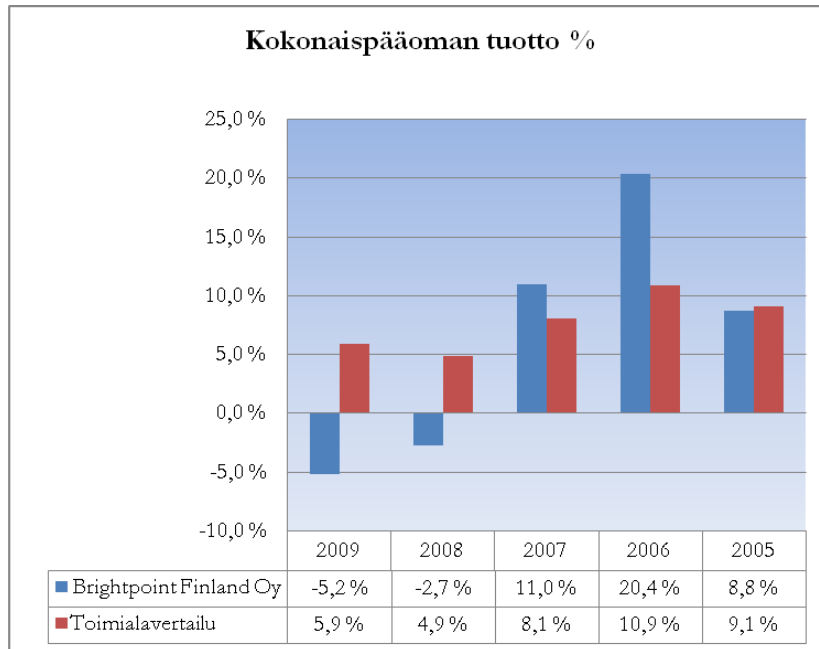
Brightpoint Finland Oy:llä *rahoitustulosprosentti* ylittää nollatason vuosina 2005 – 2007 (kuvio 8). Vuosina 2008 ja 2009 rahoitustulosprosentti oli negatiivinen eli se tarkoittaa että esimerkiksi lainojen lyhennykset ja investoinnit oli tuolloin hoidettava muulla tavoin kuin tulosrahoituksella. Käyttökateprosentin ja rahoitustulosprosentin kuviot muistuttavat rakenteeltaan toisiaan. Tämä johtunee muun muassa siitä, että case-yrityksen poistot ovat kasvaneet erityisesti vuonna 2009. Toimialalla rahoitustulos on ollut positiivinen koko ajanjaksolla, ainoa notkahdus on ollut vuonna 2009, jolloin se laski puolitoista prosenttia. Koska Brightpointin rahoitus on konsernin sisäistä, yrityksellä ei ole itsellään ulkoiseen rahoitukseen liittyviä riskejä. Konsernirakenne siis mahdollistaa konserninsisäisen rahoituksen. Rahoitusriskien tunnistamisen ja mittaamisen

yritys hoitaa ”Group-tasolla”. Erola & Loudon mukaan (2000, 74) rahoitusriskien välttämiseksi tärkeää on budjetointi ja rahoitussuunnittelu. Brightpoint Finland Oy:n strategiassa ja strategian suunnittelussa otetaan huomioon liiketoiminta- ja rahoitusriskit jo budjetointivaiheessa ja päämies- ja asiakasvalinnassa ja asiakasseurannassa viikko- ja kuukausitasolla. Tulevaisuuden suhteen Brightpoint Finland Oy ennustaa H2:lla (toinen vuosipuolisko 1.7. – 31.12.2011) alkaneen kasvun parantuvan erityisesti yritysmyyntissä, palvelussa sekä älypuhelinmyynnissä.

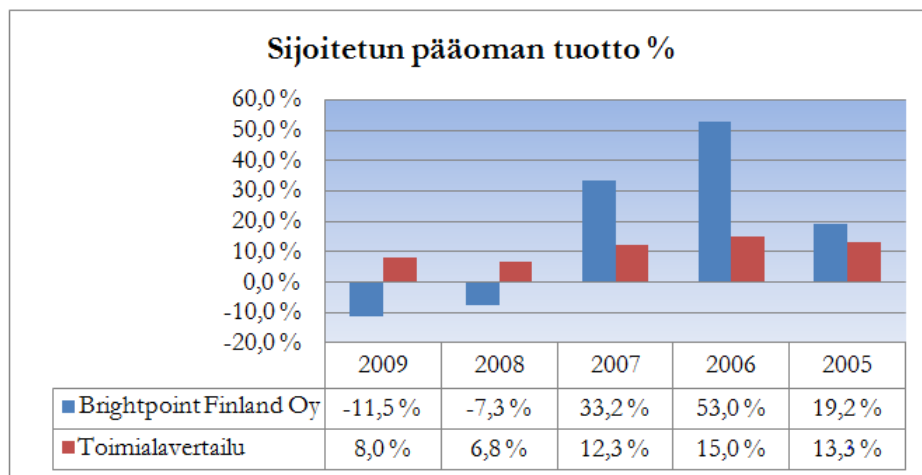
Kuvio 8. Rahoitustulosprosentti

Brightpoint Finland Oy:n *kokonaispääoman tuotto prosentti* kertoo, että yrityksen kannattavuus oli tyydyttävällä tasolla vuonna 2005, mutta vuosina 2006 ja 2007 tunnusluku asetui hyvälle tasolle (kuvio 9). Yrityksen kykyä tuottaa tulosta kaikelle toimintaan sitoutuneelle pääomalle oli heikoimmillaan vuosina 2008 – 2009. Toimialavertailussa kokonaispääoman tuotto prosentti on ollut tyydyttävällä tasolla lukuun ottamatta vuotta 2008, jolloin se oli heikolla tasolla eli hieman alle 5 prosenttia. Kokonaispääoman tuotto voi vaihdella merkittävästikin toimialan ja sidoksissa olevien varojen määrän mukaan (Sampo, 2011).

Kuvio 9. Kokonaispääoman tuottoprosentti

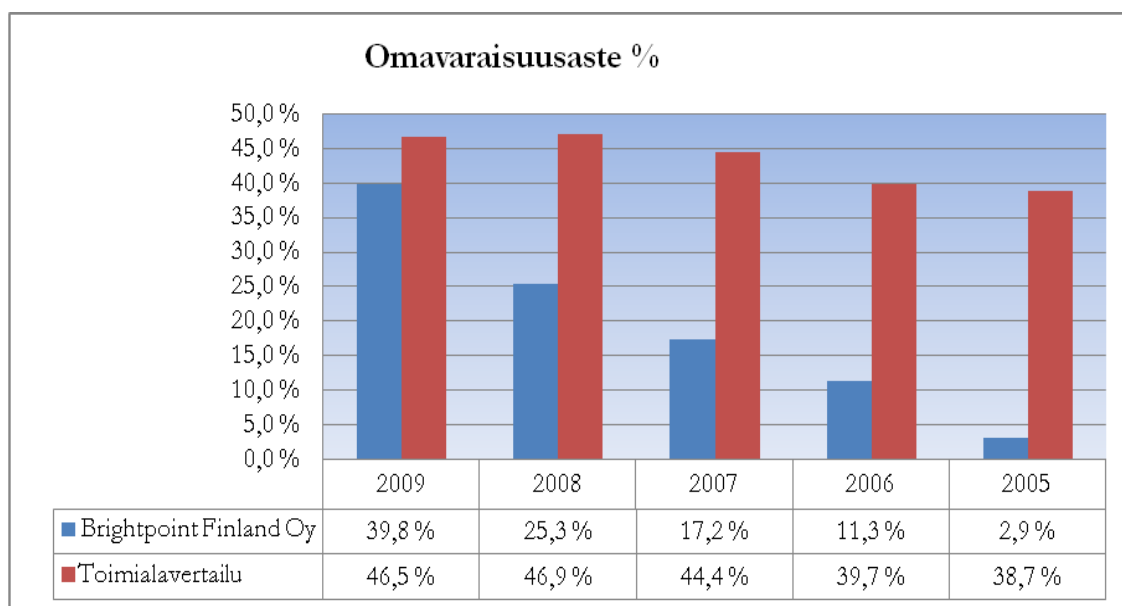
Brightpoint Finland Oy:llä *sijoitetun pääoman tuottoprosentti* oli hyvällä tasolla vuosina 2005 – 2007 ja heikko vuosina 2008 – 2009 (kuvio 10). Parhaimmillaan case-yritys pystyi tuottamaan toiminnallaan tuottamaan omalle ja korolliselle vieraalle pääomalle 53 prosentin koron. Toimialalla tunnusluku on pysytellyt tyydyttävällä tasolla vuosina 2005 – 2009. Jos case-yritys haluaisi parantaa sijoitetun pääoman tuotto prosenttiaan, sen pitäisi parantaa nettotulostaan, joka painui miinukselle vuosina 2008 ja 2009 (liite 3). Toisaalta tunnusluvun kuuluisi olla suuri, jos toiminnan riskit ovat suuret (Helsingin sanomat, 2010).

Kuvio 10. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

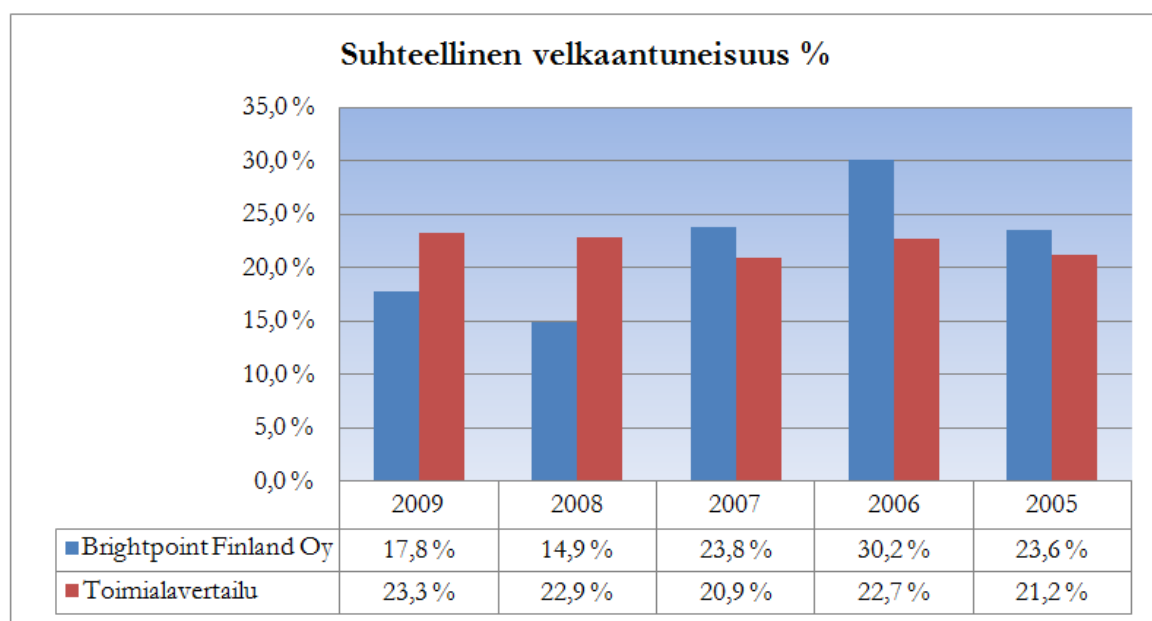
8.5.3 Vakavaraisuus

Mitä alempi on yrityksen omavaraisuusaste, sitä todennäköisempi yritys ajautuu konkurssiin. Velkaantumista pidetään rahoitusriskin mittarina. (Juvonen ym. 2005, 147 - 148.) Vuosina 2005 – 2007 *omavaraisuusaste* Brightpoint Finland Oy:llä oli heikko alle 20 prosenttia, mutta tunnusluku on kohonnut joka vuosi, vuonna 2009 sen ollessa 39,8 prosenttia, joka jo lähenteli hyvää tasoa (kuvio 11). Näin ollen tappion sietokyky on parantunut ja tämä johtuu siitä, että vieraan pääoman määrä on pienentynyt vuotta 2009 kohti mentäessä (liite 4). Toimialalla omavaraisuusaste on myös noussut, vuosina 2007 – 2009 se oli hyvällä tasolla eli yli 40 prosenttia. Rekola-Niemisen & Salmen mukaan (2004, 124) näihin arvoihin on suhtauduttava joustavuudella, koska eri toimialat ovat riskiltään erilaisia. Omavaraisuusastetta ei kannata kasvattaa kaikissa markkinatilanteissa, koska velkaantumisella on myös etunsa, esimerkiksi vieraan pääoman omaa pääomaa pienempi tuotto vaatimus, jota korkojen verovähennyskelpoisuus pienentää (Niskanen & Niskanen, 2003, 130). Toisaalta Tolonen (2007, teoksessa Kallunki, Kytönen & Martikainen, 1998, 80) esittää, että mitä enemmän omistajat ovat sijoittaneet yritykseen omaa pääomaa, sitä paremmat ovat yrityksen mahdollisuudet selvitä vieraan pääoman takaisinmaksuista. Tämän vuoksi vakavaraisella yrityksellä on korkea omavaraisuusaste.

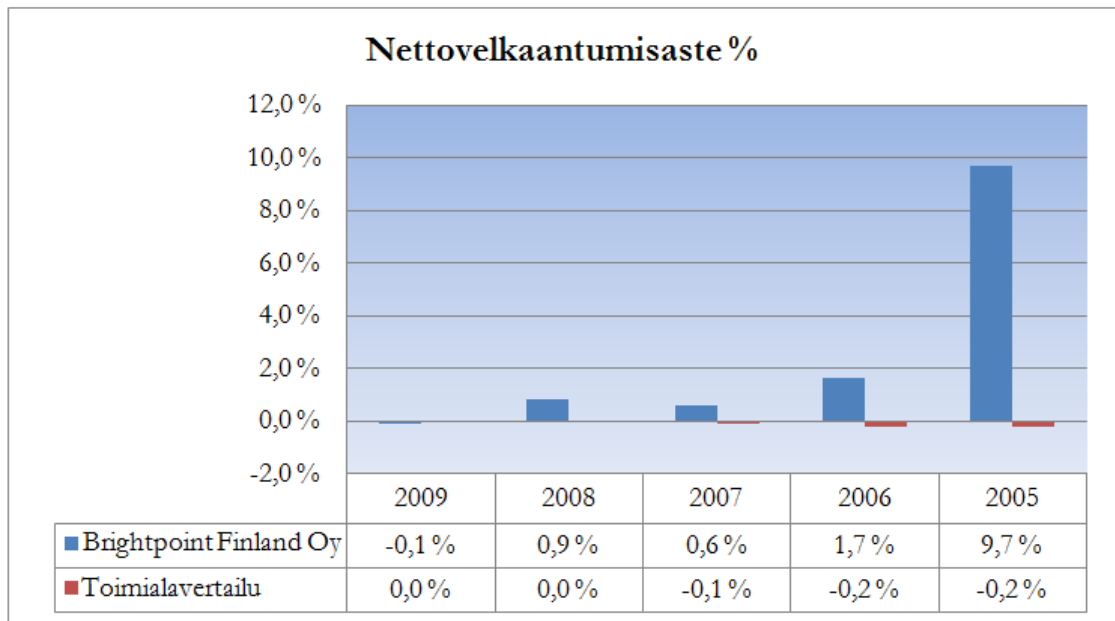
Kuvio 11. Omavaraisuusaste prosentti

Brightpoint Finland Oy:n *suhteellinen velkaantuneisuus prosentti* on pysytellyt hyvällä tasolla eli alle 40 prosenttia (kuvio 12). Myös toimialan luvut ovat olleet alle 40 prosenttia ajanjaksolla 2005 – 2009, kuitenkin case-yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut paremmalla tasolla verrattuna toimialaan vuosina 2008 – 2009. Käyttökateprosentti on lähimmilläänkin suhteellisen velkaantuneisuuden prosenttia noin 15 prosenttia eli rahoituksellista liikkumavaraa yritykseltä löytyy lähes viidesosan verran. Suhteellinen velkaantuneisuus on pienentynyt vuotta 2009 kohti mentäessä, joten rahoitusrakenteeseen riskit ovat pienentyneet, osittain liikevaihdon määrän muuttuessa ja yrityksen velan määrän pienentyessä (liite 4). Brightpoint Finland elää mielestäni yrityksenä vakiintunutta vaihetta yrityksen elinkaaressa, koska yrityksen toiminnan vakiintuessa sen toiminta painottuu toiminnan tehokkuuden maksimointiin ja markkinaosuuden kasvattamiseen ja yritys hakee uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Tällöin rahoitusriskeissä korostuvat Erola & Loudon mukaan (2000, 25 – 31) rahoituskustannusten hallinta ja tulorahoituksen ylläpito. Tilinpäätösanalyysistä käy ilmi Brightpoint Finland Oy:n vakavaraisuus on parantunut vuosi vuodelta, esimerkiksi aiemmin mainittu omavaraisuusaste lähenteli vuonna 2009 jo hyvää tasoa. Suhteellinen velkaantuneisuus prosentti on pysytellyt niin toimialalla ja case-yrityksessä jo hyvällä tasolla. Parantuneesta vakavaraisuudesta päätellä, että yrityksellä on alhainen rahoitusriskin taso. Suurimmat Brightpoint Finland Oy:n riskit kuitenkin kohdistuvat varastoon ja tuotevalikoimaan ja luottoriskeihin.

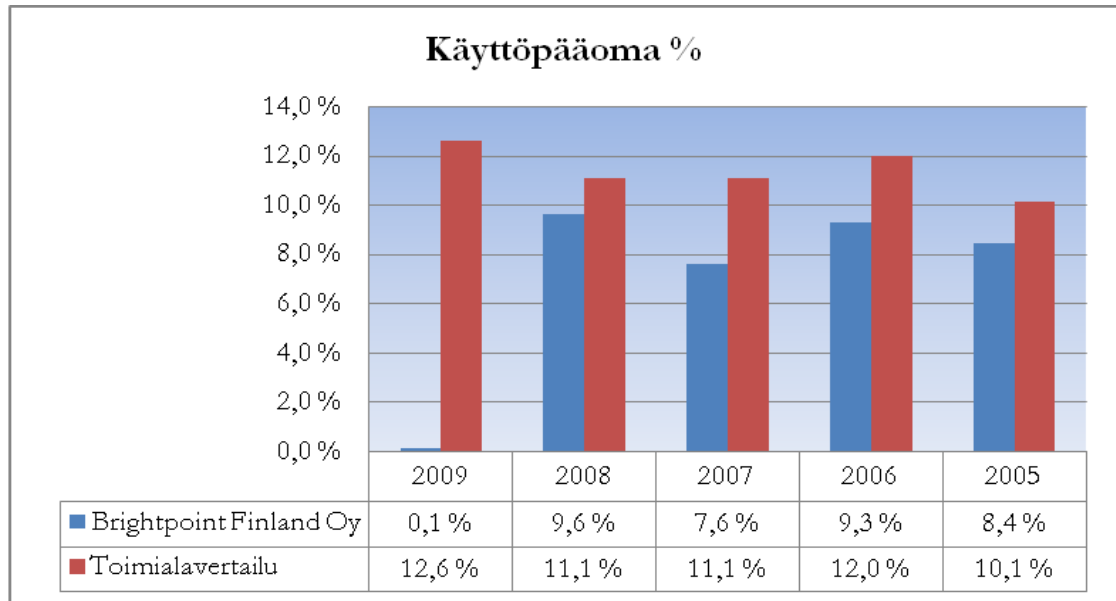
Kuvio 12. Suhteellinen velkaantuneisuus prosentti

Yrityksellä *gearing-luku* oli miinusmerkkinen vuosina 2008 ja 2009, toimialavertailussa se oli miinusmerkkinen vuosina 2005 – 2007 (kuvio 13). Tunnusluvun negatiivisuudessa voi olla kyse siitä, että rahavaroja, rahaa ja pankkisaamisia on enemmän kuin velkoja (Leppiniemi & Leppiniemi, 2006, 261). Hyvänä arvo oli vuosina 2005–2006 Brightpoint Finland Oy:ssä eli yli yhden. Korollisena velkana case-yrityksessä on luettu vain sisäiset velat (liite 4).

Kuvio 13. Nettovelkaantumisaste prosentti

Brightpoint Finland Oy:n *käyttöpääomaprosentti* oli 0,1 prosenttia vuonna 2009 (kuvio 14), joka tarkoittaa esimerkiksi, että jos liikevaihtoa halutaan kasvattaa investoinnista johtuen 500 000 euroa, niin investoinnin lisäksi rahoitettava $0,001 \times 500\,000$, niin tuloksena on lisääntynyt 500 euron käyttöpääoma tarve. Näin ollen käyttöpääoma prosentti on parantunut vuodesta 2005 alkaen, koska liiketoimintaan on sitoutunut vähemmän pääoma suhteessa liikevaihtoon. Käyttöpääoman sekä liikevaihdon määrä on pienentynyt kohti vuotta 2009 mentäessä. Toimialalla tunnusluku on vaihdellut 10 prosentin molemmin puolin. Jos yritys haluaa parantaa käyttöpääomaansa tai maksuvalmiuttaan, niin keinoina voivat olla muun muassa toimintojen ulkoistaminen, lyhentämällä maksuaikoja tai lykkäämällä kassamenoja. (Salmi, 2004, 157, 159.)

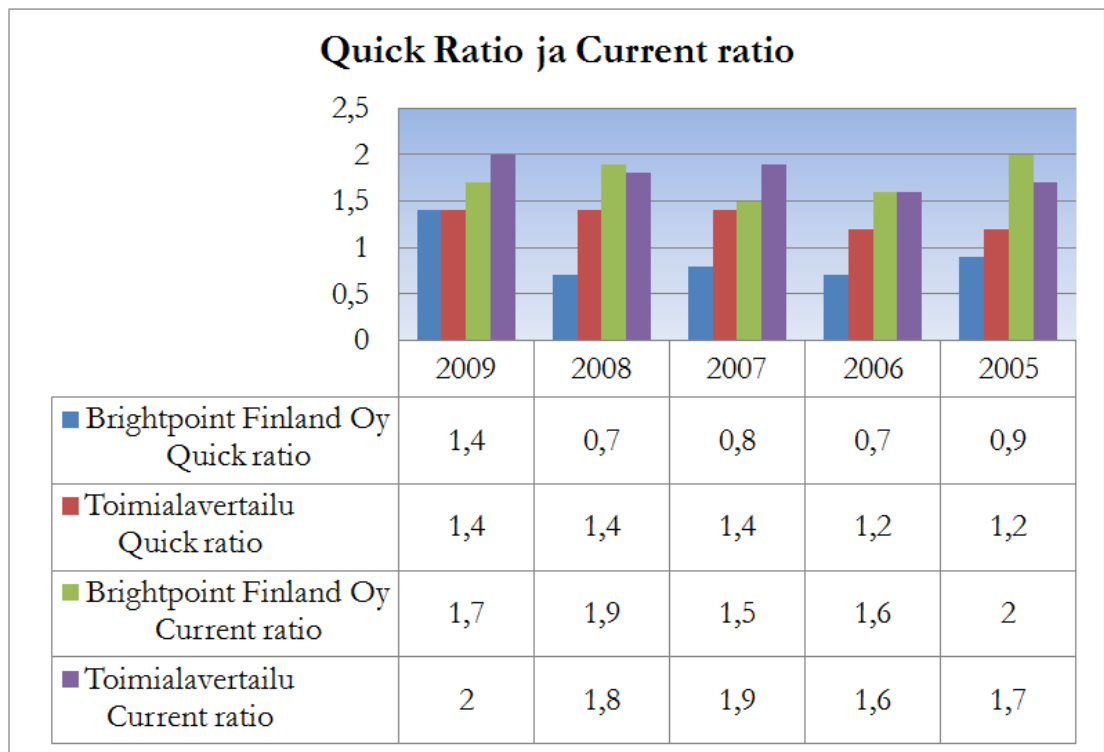
Kuvio 14. Käyttöpääomaprocentti

8.5.4 Maksuvalmius

Ainoastaan vuonna 2009 lyhytaikaisemman maksuvalmiuden mittari *quick ratio* Brightpoint Finland Oy:ssä on ollut hyvällä tasolla 1,4 prosenttia (kuvio 15). Syynä on ollut lyhytaikaisen vieraan pääoman väheneminen. Muina vuosina se on pysytellyt tyydyttävällä tasolla. Kaupan alalla *quick ratio* on usein alle 0,5 eikä yrityksellä välttämättä ole likviditeetti ongelmia (Niskanen & Niskanen, 2003, 120). Toimialalla se on ollut vuosina 2005 – 2009 hyvällä tasolla. Joskus yrityksellä voi olla likviditeettiä myös pysyvissä vastaavissa, kuten nopeasti myytävissä olevia arvopapereita tai taseen ulkopuolella voi olla myös luottosopimuksia tai käyttämättömiä luottolimittejä (Rekola-Nieminen & Salmi, 2004, 132).

Current ratio huomioi vaihto-omaisuuden likviditeettinä, esimerkiksi vuonna 2005 Brightpoint Finland Oy:n rahoitus- ja vaihto-omaisuus riittäisivät yhteensä maksamaan yrityksen lyhytaikaiset velat 2 kertaistasi takaisin eli silloin *current ratio* oli hyvällä tasolla (kuvio 15). Vuosina 2006 – 2009 tunnusluku on ollut tyydyttävällä tasolla eli huonontunut hieman. Toimialalla *current ratio* -arvo on noussut hyvälle tasolle vuonna 2009, aikaisemmin se pysytteli tyydyttävällä tasolla. Jos yrityksessä on suuria operatiivisia velkoja, kuten tukkukaupassa ostovelat, ei ole järkevää tavoitella tasoa 2 (Rekola-Nieminen & Salmi, 2004, 132). Brightpoint Finland Oy:n mielestä yksi sen liiketoiminnan riskeistä on luottoriski. Kuten aiemmin on tullut ilmi, luottoriski on tyypillinen

sellaiselle yritykselle, joka myy luotolla tavaroita ja myyntisaamisiin liittyvä riski liittyy normaalisti yrityksen toimintaan, sitä voidaan hallita muun muassa perintätoiminnalla. Brightpoint Finland Oy:n normaaleja liiketoiminnan riskejä ovat lisäksi varastoon liittyvät riskit, tuotevalikoiman ylläpito ja hallinnan riskit. Juvosen ym. mukaan (2005, 16, 145) liiketoiminnan riskit ovat peräisin yrityksen sisäisistä prosesseista tai sen liiketoimintaympäristöstä, liiketoiminnan riskit ovat luonteeltaan muuttuvia. Mielestäni Brightpoint Finland Oy:n kohdentuvia uhkia voivat olla markkinoitten osalta taloudellinen toimintaympäristö tai toimintojen osalta tuonti- ja vientirajoitukset (Juvonen ym. 2005, 188 - 189). Mielestäni myös valuuttariski voi tulla Brightpoint Finland Oy:n kohdalla kysymykseen, koska yritys myy ja ostaa omassa valuutassaan, siten riski voi tulla esille yrityksen eri toiminnoissa kuten hinnoitteluissa, investoinneissa, ostojen ja myyntien kohdentamisessa että budjetoidessa (Kasanen ym. 1997, 100). Brightpoint Finland Oy:llä on myös ulkomaisia asiakkaita, siten riskejä on esimerkiksi maa- ja asiakaslimiittien käytössä ja maksutavoissa (EK, 2006, 41). Brightpoint Finland Oy:tä ei voi pitää maksuvalmiuden kannalta riskiyrityksenä, koska kuten aiemmin on tullut ilmi, maksuvalmius on Quick ratio -tunnusluvulla mitattuna vuonna 2009 hyvällä tasolla ja Current ratiolla mitattuna vuonna 2009 tyydyttävällä tasolla. Jos voimakasta velkaantumista ja heikkoa maksuvalmiutta pidetään tyypillisenä riskiyrityksen tunnusmerkkinä, sitä Brightpoint Finland Oy ei ole (Kallunki & Kytönen, 2002, 185).

Kuvio 15. Quick ratio ja Current ratio

9 Yhteenveto

Opinnäytetyön tekeminen kesti reilu puoli vuotta. Kirjallisuuden hakeminen oli melko vaivatonta tilinpäätösanalyysin osalta, talousriskien osalta tieto oli sirpaleista. Pieni pettymys oli, etten saanut rahoitusriski kyselyyn tarkempia vastauksia case-yritykseltä. Tästä syystä jouduin pohtimaan yrityksen rahoitusriskejä suurimmaksi osaksi kirjallisuuden ja tilinpäätösanalyysin avulla, onnistuen siinä mielestäni lähtökohtiin nähden kohtuullisesti. Suurimman osan ajasta vei pohdinta ja johtopäätökset. Valitsin analysoitaviksi tilinpäätösanalyysiin tunnuslukuja kannattavuuden, vakavaraisuuden sekä maksuvalmiuden alueelta, joista löytyisi vastaava tieto toimialalta lukuun ottamatta myyntikatetta, joka on mielestäni olennainen tunnusluku tukkuliikkeen osalta. Toimialalta, viestintälaitteiden tukkukaupasta sekä matkapuhelintukkuriliikkeiden osalta saatavat luvut olivat niukat. Ajanjaksona tilikaudet 2005 – 2009 oli mielestäni riittävä, jotta tunnuslukujen analysointi olisi luotettavaa.

Reliabiliteetti työssäni on mielestäni kohtuullinen, koska tilinpäätöksen joustokohtiin reagoimista tunnusluvuissa on havaittavissa muun muassa poistojen ja palkkojen osalta. Valitut tunnusluvut mittasivat mielestäni yrityksen taloudellista tilaa tyydyttävästi. Lisäksi ehtona oli, että vastaava tunnusluku löytyi toimialalta, lukuun ottamatta myyntikatteen tunnuslukua, johon case-yrityksen tunnuslukua olisi voitu verrata.

Tilinpäätösanalyysissä mitattavien tunnuslukujen kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tulisi olla sopivasti tasapainossa, jotta yrityksen toiminta olisi menestyksellistä. Tunnuslukujen valinnassa vaivaa tosin runsaudenpula ja päällekkäisyys, mikä on sopiva tunnusluku tämän yrityksen taloudellisen tilan arviointiin. Toisaalta kilpailijoiden (matkapuhelintukkureiden) saatavilla olevat tunnusluvut olivat vähäisiä, joten vertailupohjaa jäi vain viestintälaitteiden tukkukaupan toimialan yrityksiin sekä jossain määrin kaupan tilinpäätöstilastoihin.

Case-yrityksestä ja toimialalta on havaittavissa, että vuosina 2008 ja 2009 *liikevaihto* laski suuresti. Vahvimpana tekijänä siinä oli globaali talouslama, jonka vaikutus saattoi tulla yritykselle yllätyksenä. Talouslama heijastui myös kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin case-yrityksessä. Brightpoint Finland Oy:n täytyy mie-

lestäni etsiä kasvua sen tilalle, jonka lama ja CIS-alueen kasvun hyytyminen aiheutti. Case-yritys odottaakin kasvua yritysmyyntistä, palveluista ja älypuhelinmyynnistä. Painoarvoa täytyy laittaa myös mielestäni asiakkaissa ja kilpailijoissa tapahtuviin muutoksiin. Sosiaalinen ympäristö ihmisillä on ajautunut siihen, että puhelimesta pitää olla sähköposti ja pääsy sosiaalisiin medioihin ja puhelimen täytyy helpottaa ihmisen elämää eli puhelimen täytyy luoda arvoa käyttäjälle (Brightnews, 2009). ETLAn mukaan (2011, 13) taloudellinen kriisi vaikutti yksityiseen palvelusektoriin vähemmän kuin teollisuuden tai rakennustoimintaan, poikkeuksina olivat tukkukauppa ja kuljetukset, niiden ollessa voimakkaasti sidoksissa muuhun yritystoimintaan. Toimialan tunnusluvuissa on nähtävissä myös globaalin talouskriisin vaikutukset, toiminta on pienentynyt vuotta 2009 mentäessä. Mielestäni toimialan tunnuslukujen arvoissa ei ollut kuitenkaan niin suurta muutosta globaalin talouslamana johdosta kuin case-yrityksessä. Toimialan tunnusluvut olivat mielestäni hieman parempia koko ajanjaksolla kuin case-yrityksessä.

Taloudelliset suhdanteet eivät vaikuta kaikkiin yrityksiin samalla voimakkuudella, mutta case-yrityksen kaltaisella myyntitoimintaa harjoittavalla yrityksellä sen vaikutukset olivat mielestäni yllättävän suuret. Vuodet 2005 – 2009 olivat heikkoja Brightpoint Finland Oy:llä valittujen *kannattavuuden* tunnuslukujen mukaan, jossa globaalilla talouslamalla oli myös vaikutuksensa erityisesti vuosina 2008 ja 2009. Kannattavuuden tunnusluvuissa tulee esille erityisesti se, että yrityksen täytyy karsia kulujaan käyttökateprosentin kannalta sekä kiinnittää huomiota rahoitus- ja liiketoimintariskeihin budjetoinnissa ja rahoitussuunnittelussa. Case-yrityksen tappion sietokyky on omavaraisuusasteen kannalta parempi vaikka kannattavuuden tunnusluvut olivatkin heikohkoja vuosina 2005 – 2009. Lisäksi *subteellisen velkaantuneisuuden* osalta yrityksellä on kyky saada aikaan tulorahoitusta ja vaikka *nettovelkaantumisasaste* oli negatiivinen vuosina 2008 – 2009, case-yrityksellä oli kuitenkin käteistä enemmän kuin velkoja. Brightpoint Finland Oy:n likviditeetti oli hyvällä tasolla vuonna 2009 ja likviditeettiä löytyy myös vaihto-omaisuudesta tyydyttävällä tasolla. Maksuvalmiusongelmista tosin kertoo se, että vuonna 2009 *käyttöpääomaprocentin* vajoaminen lähes 0 prosenttiin. Jos tunnuslukua haluttaisiin parantaa, yksi keino olisi yrityksessä maksuaikojen lyhentäminen tai kassamenojen lykkääminen.

Kunkin yrityksen rahoitusriskit ovat yksilöllisiä, pääpiirteittäin kuitenkin samantyyppisiä. Yrityksen taloudelliseen vastuuseen kuuluvan riskienhallinnan tulisi tapahtua yritys-

kohtaisesti, se lisää yrityksen taloudellista vakautta ja parempaa kannattavuuskehityksen ennakointia. Brightpoint Finland Oy haluaa ottaa tietoisesti riskejä vientitoiminnan alueella ja hyväksyy siihen liittyvät epävarmuustekijät. Riskienhallinta on normaalia päätöksentekoa case-yrityksessä, esimerkiksi liiketoiminta- ja rahoitusriskit otetaan huomioon jo budjetoinnissa ja asiakasseurannassa.

Ulkoiset rahoitusriskit eivät ole Brightpoint Finland Oy:n riskinä, koska rahoitus on konsernin sisäistä, ja rahoitusriskien mittaamisen ja tunnistamisen yritys hoitaa ”group-tasolla”. Parantunut vakavaraisuus kertoo alhaisesta rahoitusriskin tasosta. Toisaalta mielestäni case-yritys elää yrityksen elinkaareissa vakiintunutta vaihetta, joten tällöin yrityksen rahoitusriskeissä korostuvat rahoituskustannusten ja tulorahoituksen hallinta.

Luottoriski on yksi case-yrityksen liiketoiminnan riskeistä. Brightpoint Finland Oy:n normaaleja liiketoiminnan riskejä ovat lisäksi varastoon liittyvät riskit, tuotevalikoiman ylläpito ja tuotevalikoiman hallinnan riskit. Markkinoitten osalta case-yritykseen kohdentuvia uhkia voivat olla taloudellinen toimintaympäristö tai toiminnoissa tuonti- ja vientirajoitukset. Valuuttariski on myös mahdollinen koska yritys myy ja ostaa omassa valuutassaan. Koska case-yrityksellä on ulkomaisia asiakkaita, riskejä on esimerkiksi maa- ja asiakaslimiittien käytössä ja maksutavoissa. Brightpoint Finland Oy:tä ei voi pitää maksuvalmiuden kannalta riskiyrityksenä, maksuvalmius on Quick ratio -tunnusluvulla mitattuna vuonna 2009 hyvällä tasolla ja Current ratiolla mitattuna vuonna 2009 tyydyttävällä tasolla. Jos voimakasta velkaantumista ja heikkoa maksuvalmiutta pidetään tyypillisenä riskiyrityksen tunnusmerkkinä, sitä Brightpoint Finland Oy ei ole.

Tulevaisuus

Brightpoint Finland Oy ennustaa H2:lla (toinen vuosipuolisko 1.7. – 31.12.2011) alkaneen kasvun parantuvan erityisesti yritysmyyntissä, palvelussa sekä älypuhelinmyyntissä. Brightpoint ennustaa puhelinkaupalle 12 – 14 prosentin vuosikasvua. Kasvua selittää logistiikkapalveluiden parantuminen, jakelupalveluiden avulla yhtiö pystyy tuottamaan lisäarvoa johtaville älypuhelinvalmistajille. Brightpoint odottaa globaalisti toimitusmäärien nousevan 98 – 100 miljoonan kappaleen välille, joten kasvuprosentti viime vuoteen verrattuna olisi 18 – 20 prosenttia. (Brightnews, 2010.) Matkapuhelin toimittajien ala joutuu kovenevaan kilpailuun muiden alalla toimivien kanssa. Pohjoismaiden ja

Euroopan suurimman kännykkätukkurin Mobile 20:20 mukaan Nokian matkapuhelimet eivät myy pohjoismaissa. Nokia on jäänyt altavastajaksi pohjoismaissa Androidin ja Applen älypuhelimissa. (Kauppalehti, 2011.) Hintakilpailua on luvassa älypuhelinmarkkinoilla, suomalainen matkapuhelinvalmistaja Nokia ja myös Apple ovat saamassa uusia haastajia Aasian suunnalta. Kohta älypuhelimien voi saada nykyistä halvemmalla. (Taloussanomat, 2011.)

Lähteet

Actuary, 2010. Suomen Aktuaariyhdistys. Luettavissa:

http://www.actuary.fi/ac_ksaatio/ac_2000/aksss/sld003.htm. Luettu: 31.10.2010.

Brightnews, 2009. Esa Aarnio: Myykää enemmän ja paremmin. 10.10.2009. Luettavissa:

<http://www.brightnews.fi/www/?p=60>. Luettu: 25.1.2011.

Brightnews, 2010. Brightpoint ennustaa puhelinkaupalle 12–14 prosentin vuosikasvua.

5.11.2010. Luettavissa: <http://www.brightnews.fi/www/?p=1984>. Luettu: 14.11.2010.

Brightpoint Finland Oy 2010a. Luettavissa:

<http://www.brightpoint.com/Brightpoint/Finland/8201/Suomi/201/Yleiskatsaus/11535.html>. Luettu: 8.11.2010.

Brightpoint Finland Oy 2010b. Luettavissa:

<http://www.brightpoint.com/Brightpoint/Suomi/8201/Suomi/201/Tuotteet/11505.html>. Luettu: 14.11.2010.

EK, Elinkeinoelämän keskusliitto. 2006. Rahoitus tukemaan vakautta ja kasvua. PK-yritysten rahoituksen kehittämislinjat. Luettavissa:

http://www.ek.fi/ek_suomeksi/ajankohtaista/tutkimukset_ja_julkaisut/ek_julkaisuarkisto/2006/08_09_2006_PK-rahoituslinjaukset.pdf. Luettu: 14.11.2010.

EK, Elinkeinoelämän keskusliitto. 2010. Vastuullinen yritystoiminta - käytäntöjä suomalaisissa yrityksissä. Luettavissa:

http://www.ek.fi/businessforums/EKjulkaisu_vastuullinen_yritystoiminta/fi/taloudellinen_vastuullisuus.php. Luettu: 26.10.2010.

Erola, E. & Louto, P. 2000. RISKIT VOIMAVARAKSI – liiketoimintariskien hallinta yrityksessä. Oy Edita Ab. Helsinki.

ETLA, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos. Suhdanne- ja rakennekriisi yhtä aikaa? Toimi-
ala- ja yritysrakenteen muutokset taantumassa. Maliranta, M., Mankinen, R. & Suni,
P., Ylä-Anttila, P. Luettavissa: http://www.etla.fi/files/2589_no_1239.pdf. Luettu:
25.4.2011.

Finlex, 2011a. Luettavissa:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624?search\[type\]=pika&search\[pika\]
=osakeyhti%C3%B6laki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624?search[type]=pika&search[pika]=osakeyhti%C3%B6laki). Luettu: 13.2.2011.

Finlex, 2011b. Luettavissa:

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890495?search\[type\]=pika&search\[pika\]
=arvopaperimarkkinalaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890495?search[type]=pika&search[pika]=arvopaperimarkkinalaki). Luettu: 13.2.2011.

Finlex, 2011c. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Lu-
ettu: 13.2.2011.

Finlex, 2011d. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>
Luettu: 13.2.2011.

Finnvera, 2010. Luettavissa: [http://www.finnvera.fi/fin/Kehittaaminen-ja-kasvu/Hae-
tietoja-ja-kaeytae-tyoekaluja/Vertaile-toimialojen-tunnuslukuja](http://www.finnvera.fi/fin/Kehittaaminen-ja-kasvu/Hae-tietoja-ja-kaeytae-tyoekaluja/Vertaile-toimialojen-tunnuslukuja). Luettu: 5.11.2010

Helsingin Sanomat, 2010. Luettavissa:

http://www2.hs.fi/extrat/talous/mikatulos/avain_t.jsp. Luettu: 21.10.2010

Hirsjärvi, S. Remes, P. ja Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. 2004. Gummerus Kirjapaino
Oy. Jyväskylä.

Hirsjärvi, S. Remes, P. ja Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. 2008. 13. -14.osin uudistettu
painos. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.

Juvonen, M., Korhonen, H., Ojala, V.M., Salonen, T. ja Vuori H. 2005. Yrityksen ris-
kienhallinta. Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Yliopistopaino. Helsinki

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2002. Uusi tilinpäätösanalyysi. 3. Uudistettu painos. Kauppakaari Helsinki. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Kasanen, E. Lundström, T., Puttonen, V. & Veijola, R.1997. Rahoitusriskit yrityksissä. WSOY. Porvoo.

Kauppalehti. 2010. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/yrityshaku/osuma.jsp?id=16421440&nimi=Brightpoint+Finland+Oy>. Luettu: 14.1.2010.

Kauppalehti. Nokia ei myy pohjoismaissa. 25.1.2011. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/etusivu/uutinen.jsp?oid=20110156551>
Luettu: 25.1.2011.

Kirjanpidon ABC. Marraskuu 2009. Luettavissa:

http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/. Luettu: 8.2.2011.

Koskinen, H-M. IFRS-tilinpäätös pk-yritysten näkökulmasta. Tampereen ammattikorkeakoulu. 2008. Luettavissa:

<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/9113/Koskinen.Hanna-Maria.pdf?sequence=2>. Luettu: 29.10.2010.

Laitinen, E. K. Yrityksen tunnuslukuanalyysi.1986. Yritysinnovaatio oy. Saarijärven offset Ky. Saarijärvi.

Laitinen, E.K., Strateginen tilinpäätösanalyysi – Perinteisestä tilinpäätösanalyysistä yrityksen arvon määrittämiseen. 2002. Kauppakaari. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. Tilinpäätöksen tulkinta. 2006. 4.uudistettu painos. WSOYpro. Helsinki.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Edita Prima Oy. Helsinki.

Myyryläinen, T. Yrityksen valuuttariskin hallinta. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. 2010. Luettavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/6686/Myyrylainen_Tiina.pdf?sequence=1. Luettu: 31.10.2010.

Oulunseudun ammattiopisto, 2010. Luettavissa:

http://www.okol.org/verkkokurssit/merkonomi/talouhallinto/yrityksen_taloudellisen_tilan_analysointi_ja_raportointi/osaluueet_ja_tunnusluvut/osio%204,%20sivu%201.htm. Luettu: 26.11.2010.

Pörssisäätiö, 2010. Luettavissa:

<http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/ifrs-opas-miten-tilinpaatos-muuttuu,6>
Luettu: 29.10.2010.

Rekola- Nieminen, L. & Salmi, I. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. 2004. Edita Prima Oy. Helsinki.

Salmi, I. Mitä tilinpäätös kertoo. 2004. 2.uudistettu painos. Edita Prima Oy.

Sampo, 2011. Luettavissa: <http://www.sampo.com/fi/sampo-opas/sanasto/k/kokonaispaaoman-tuotto>. Luettu:14.1.2011

Skol ry, 2004. Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto ry. Riskienhallintaopas. Luettavissa:

<http://www.skolry.fi/easydata/customers/skolry/files/riskienhallinta/riskienhallintaopas1s.pdf>. Luettu: 26.10.2010.

Taloussanomat. Kohta saat älypuhelimien alehintaan. 26.1.2011. Luettavissa:

<http://www.taloussanomat.fi/informaatioteknologia/2011/01/26/kohta-saat-alypuhelimien-ale-hintaan/20111172/12>. Luettu: 26.1.2011.

Taloussanomat. Satunnaiset tuotot ja satunnaiset kulut. 28.1.2002. Jarmo Leppiniemi.
<http://www.taloussanomat.fi/arkisto/2002/01/29/satunnaiset-tuototja-satunnaiset-kulut/200226491/12>. Luettu: 10.4.2011.

Tampereen kaupunki, 2010. Luettavissa:
<http://koulut.tampere.fi/materiaalit/yhtk/tilinp/ki008.html>. Luettu 13.10.2010

Tilastokeskus 2010a. Luettavissa:
http://www.stat.fi/til/katipa/2007/katipa_2007_2008-12-16_kat_001_fi.html
Luettu 25.11.2010

Tilastokeskus 2010b. Luettavissa:
<http://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/465.html>. Luettu 24.11.2010.
Tilastokeskus 2010c. Luettavissa:
<http://stat.fi/til/katipa/index.html>. Luettu 25.11.2010.

Tilastokeskus 2011d. Luettavissa:
http://www.stat.fi/til/katipa/2009/katipa_2009_2010-09-22_tie_001_fi.html
Luettu: 13.1.2011

Tilisanomat, 2007. Luettavissa:
<http://www.tilisanomat.fi/lehti/printview.php?catid=14&artid=233>
Luettu: 11.1.2011.

Tolonen, T. Tilinpäätösanalyysi Tolarock Oy. 2007. Opinnäytetyö. Kajaanin ammatti-
korkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Luettavissa:
<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/7564/KHL4HTTerhiT.pdf?sequence=1>. Luettu: 31.10.2010.

Treasuryfinland, 2010. Luettavissa:
<http://treasuryfinland.fi/Public/default.aspx?nodeid=19319&culture=fi-FI&contentlan=1>. Luettu: 25.10.2010.

Veronmaksajat, 2010. Luettavissa:

<http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/tutkimuksetjatilastot/tuloverotus/yhteisoverotus/>

Luettu: 22.11.2010.

Yritystutkimusneuvottelukunta. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 2005. Gaudeamus. Helsinki.

YTJ. Yritys- ja yhteystietojärjestelmä. 2010. Luettavissa:

<http://www.ytj.fi/yritystieto.aspx?YRTI=TOIMI3&yavain=1411946&tietolahde=2&arkiste=4074DB1310BC83B7B69E14BFF6EF4C664182230E&path=1547;1631;1678>.

Luettu: 3.11.2010

Liitteet

Liite 1. Brightpoint Finland Oy:n tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2009	1.1. - 31.12.2008	1.1. - 31.12.2007	1.1. - 31.12.2006	1.1. - 31.12.2005	1.10.03- 31.12.04
LIIKEVAIHTO	30 156 916,97	83 492 869,97	100 730 053,61	76 533 501,95	41 672 594,76	19 367 434,16
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana (1)	16 019 751,52	77 079 977,35	91 104 454,92	78 096 993,30	42 060 720,36	19 477 347,64
Varastojen muutos	11 433 328,59	1 920 639,09	942 086,61	-8 382 956,33	-3 562 484,33	-1 388 720,52
Materiaalit ja palvelut Yht.	27 453 080,11	79 000 616,44	92 046 541,53	69 714 036,97	38 498 236,03	18 088 627,12
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot (2)	1 206 802,43	1 340 503,32	1 167 366,04	1 074 482,18	718 524,16	451 062,84
Henkilösivukulut						
Eläkekulut (3)	208 250,95	248 038,36	207 345,63	188 109,36	118 326,80	82 599,42
Muut henkilösivukulut	51 382,19	66 643,72	87 861,54	57 782,92	36 741,45	23 511,28
	1 466 435,57	1 655 185,40	1 462 573,21	1 320 374,46	873 592,41	557 173,54
Poistot ja arvonalentumiset	85 337,71	63 501,17	74 608,67	75 272,53	77 208,99	44 013,84
Liiketoiminnan muut kulut (4)	1 822 066,07	3 463 924,87	4 171 318,82	1 765 873,88	1 591 649,95	811 419,43
LIIKEVOITTO	-670 002,49	-690 357,91	2 975 011,38	3 657 944,11	631 907,38	-130 324,81
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut korko- ja rahoitustuotot	739,11	65 294,27	57 322,11	20 619,75	6 967,77	4 822,04
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-6 865,72	-81 795,37	-209 033,66	-145 597,79	-90 264,06	-11 420,07
Valuuttakurssituotot ja kulut (5)	-28 671,92	-27 292,92	-24 957,59	-15 494,02	6 888,68	-298,13
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-704 801,02	-734 151,93	2 798 342,24	3 517 472,05	555 499,77	-137 220,97
Tilinpäätössiirrot						
Koneiden ja kalusteiden poistoeron muutos	6 691,74	-28 226,20				
Tuloverot	0,00	20 100,04	745 650,27	869 486,20	155 432,60	0,00
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-698 109,28	-782 478,17	2 052 691,97	2 647 985,85	400 067,17	-137 220,97

- Ostoihin tilikauden aikana lisätty saapuvan rahdin maksut ja vähennetty vakuudet ja kierrätysmaksut.
- Palkoista ja palkkioista on vähennetty päämiehen edustajan laskutetut kustannukset vuosilta 2006 – 2009.
- Henkilöstökuluihin on laskettu lisäksi vapaaehtoiset eläkekulut ulkomaankomennuksilla oleville.
- Liiketoiminnan muista kuluista tilikausina 2006 - 2009 on vähennetty saapuvan rahdin maksut ja puolestaan lisätty vakuudet ja kierrätysmaksut sekä pankin tilinhoitomaksut sekä päämiehen edustajan laskutetut kustannukset.
- Kurssierot on merkitty erillisinä erinä.

Liite 2. Brightpoint Finland Oy:n tase

TASE	1.1. - 31.12.2009	1.1. - 31.12.2008	1.1. - 31.12.2007	1.1. - 31.12.2006	1.1. - 31.12.2005	1.10.03- 31.12.04
VASTAAVAA						
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	25 993,10	14 766,11	28 758,60	36 101,96	48 511,44	49 118,57
Muut pitkävaikutteiset menot	42 329,01	53 616,21	0,00	0,00	10 207,88	27 707,84
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	68 322,11	68 382,32	28 758,60	36 101,96	58 719,32	76 826,41
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja kalusto	151 279,26	207 549,66	86 604,03	102 078,16	87 519,86	116 546,17
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	151 279,26	207 549,66	86 604,03	102 078,16	87 519,86	116 546,17
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	219 601,37	275 931,98	115 362,63	138 180,12	146 239,18	193 372,58
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Vaihto-omaisuus	1 298 342,87	10 811 032,37	12 731 671,46	13 673 758,07	5 290 801,74	1 728 317,41
Saamiset						
Lyhytaikaiset saamiset						
Myyntisaamiset	1 769 362,63	2 833 404,95	12 980 123,00	7 990 751,72	2 053 058,39	1 636 961,50
Myyntisaamiset konserniyhtiöiltä	1 673 829,52	1 337 655,16	22 662,87	372 545,03	471 453,45	
Muut saamiset	667 657,71	1 128 172,87	2 042 881,77	2 168 078,64	554 126,28	
Siirtosaamiset (1)	25 821,48	23 995,86	160 423,85	74 757,40	20 223,38	11 428,42
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 136 671,34	5 323 228,84	15 206 091,49	10 606 132,79	3 098 861,50	1 648 389,92
Lainasaamiset						
Lainat konserniyhtiöille	2 618 293,52	0,00				
Lainasaamiset yhteensä	2 618 293,52	0,00				
Rahat ja pankkisaamiset	494 819,31	178 154,97	866 969,68	1 409 569,29	1 451 681,79	684 233,35
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	8 548 127,04	16 312 416,18	28 804 732,63	25 689 460,15	9 841 345,03	4 060 940,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ	8 767 728,41	16 588 348,16	28 920 095,26	25 827 640,27	9 987 584,21	4 254 313,26
TASE	1.1. - 31.12.2009	1.1. - 31.12.2008	1.1. - 31.12.2007	1.1. - 31.12.2006	1.1. - 31.12.2005	1.10.03- 31.12.04
VASTATTAVAA						
OMA PÄÄOMA						
Osakepääoma	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	4 206 636,44	4 989 114,61	2 936 422,64	288 436,79	-111 630,38	25 590,59
Tilikaudon voitto (tappio)	-698 109,28	-782 478,17	2 052 691,97	2 647 985,85	400 067,17	-137 220,97
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 516 527,16	4 214 636,44	4 997 114,61	2 944 422,64	296 436,79	-103 630,38
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ						
Poistoero	21 534,46	28 226,20				
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	21 534,46	28 226,20				
PAKOLLISET VARAUKSET						
Takuuvaraus	0,00	86 968,65	294 350,73	311 711,14	501 292,77	0,00

PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	0,00	86 968,65	294 350,73	311 711,14	501 292,77	0,00
VIERAS PÄÄOMA						
Pitkäaikainen vieras pääoma						
Lainat konserniyhtiöiltä	85 758,77	3 793 603,69	4 002 119,67	6 296 500,92	4 332 369,48	2 137 283,06
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	85 758,77	3 793 603,69	4 002 119,67	6 296 500,92	4 332 369,48	2 137 283,06
Lyhytaikainen vieras pääoma						
Saadut ennakot	0,00	119 142,06				
Ostovelat	4 626 025,40	6 565 146,25	17 151 537,49	14 573 898,03	3 767 945,15	1 652 201,65
Ostovelat konserniyhtiöiltä	80 960,15	261 457,88	910 687,51	352 211,47	534 025,53	212 096,65
Muut velat	41 046,07	125 415,49	421 792,43	587 259,65	178 101,58	178 936,62
Siirtovelat	395 876,40	1 393 751,51	1 142 492,83	761 636,42	377 412,91	177 425,66
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	5 143 908,02	8 464 913,18	19 626 510,25	16 275 005,57	4 857 485,17	2 220 660,58
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 229 666,79	12 258 516,87	23 628 629,92	22 571 506,49	9 189 854,65	4 357 943,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	8 767 728,41	16 588 348,16	28 920 095,26	25 827 640,27	9 987 584,21	4 254 313,26

1) Siirtosaamisina ovat olleet ennakkomaksut.

Liite 3. Brightpoint Finland Oy:n oikaistu tuloslaskelma

OIKAISTU T U L O S L A S K E L M A	1.1. - 31.12.2009	1.1. - 31.12.2008	1.1. - 31.12.2007	1.1.- 31.12.2006	1.1.- 31.12.2005	1.10.03- 31.12.04
LIKEVAIHTO	30 156 916,97	83 492 869,97	100 730 053,61	76 533 501,95	41 672 594,76	19 367 434,16
Liiketoiminnan muut tuotot						
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YH- TEENSÄ	30 156 916,97	83 492 869,97	100 730 053,61	76 533 501,95	41 672 594,76	19 367 434,16
Aine- ja tarvikkäkäyttö 1)	27 453 080,11	79 000 616,44	92 046 541,53	69 714 037,00	38 498 236,03	18 088 627,12
Ulkopuoliset palvelut						
Henkilöstökulut	1 466 435,57	1 655 185,40	1 462 573,21	1 320 374,46	873 592,41	557 173,54
Laskennallinen palkkorajaus						
Liiketoiminnan muut kulut	1 822 066,07	3 463 924,87	4 171 318,82	1 765 873,88	1 591 649,95	811 419,43
Valmisteveraston lisäys/vähennys						
KÄYTTÖKATE	-584 664,78	-626 856,74	3 049 620,05	3 733 216,61	709 116,37	-89 785,93
Suunnitelmien mukaiset poistot	85 337,71	63 501,17	74 608,67	75 272,53	77 208,99	44 013,84
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä						
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset						
LIKETULOS	-670 002,49	-690 357,91	2 975 011,38	3 657 944,08	631 907,38	-133 799,77
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista						
Muut korko- ja rahoitustuotot	739,11	65 294,27	57 322,11	20 619,75	6 967,77	4 822,04
Korkokulut ja muut rahoituskulut	6 865,72	81 795,37	209 033,66	145 597,79	90 264,06	-11 420,07
Kurssierot	-28 671,92	-27 292,92	-24 957,59	-15 494,02	6 888,68	-298,13
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset						
Välittömät verot 2)	0,00	20 100,04	745 650,27	869 486,20	155 432,60	0,00
NETTOTULOS	-704 801,02	-754 251,97	2 052 691,97	2 647 985,82	400 067,17	-117 855,79
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
KOKONAISTULOS	-704 801,02	-754 251,97	2 052 691,97	2 647 985,82	400 067,17	-117 855,79
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	6 691,74	-28 226,20				
Vapaachtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Laskennallinen palkkorajaus						
Käyvän arvon muutokset						
Muut tuloksen oikaisut						
TILIKAUDEN TULOS	-698 109,28	-782 478,17	2 052 691,97	2 647 985,82	400 067,17	

1) Aine- ja tarvikkäkäytöstä vähennetty varastojen lisäys ja vastaavasti lisätty varaston vähennys.

2) Tuloverot on merkitty vuosina 2005 – 2008 erään välittömät verot.

Liite 4. Brightpoint Finland Oy:n oikaistu tase

OIKAISTU TASE	1.1. – 31.12.2009	1.1. – 31.12.2008	1.1. – 31.12.2007	1.1.- 31.12.2006	1.1.- 31.12.2005	1.10.- 31.12.04
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Kehittämismenot						
Läikearvo (1)					10 207,88	
Muut aineettomat hyödykkeet (2)	68 322,11	68 382,32	28 758,60	36 101,96	48 511,44	76 826,41
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	68 322,11	68 382,32	28 758,60	36 101,96	58 719,32	76 826,41
Maa- ja vesialueet						
Rakennukset ja rakennelmat						
Koneet ja kalusto	151 279,26	207 549,66	86 604,03	102 078,16	87 519,86	116 546,17
Muut aineelliset hyödykkeet						
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	151 279,26	207 549,66	86 604,03	102 078,16	87 519,86	116 546,17
Sisäiset osakkeet ja osuudet						
Muut osakkeet ja osuudet						
Sisäiset saamiset						
Muut saamiset ja sijoitukset						
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä						
Leasingvastuukanta	126 193,25	173 279,99	69 929,16	198 966,07	133 295,46	209 080,72
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Aineet ja tarvikkeet (3)	1 298 342,87	10 811 032,37	12 731 671,46	13 673 758,07	5 290 801,74	1 728 317,41
Keskeneräiset tuotteet						
Valmiit tuotteet						
Muu vaihto-omaisuus						
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 298 342,87	10 811 032,37	12 731 671,46	13 673 758,07	5 290 801,74	1 728 317,41
Myyntisaamiset	1 769 362,63	2 833 404,95	12 980 123,00	7 990 751,72	2 053 058,39	1 636 961,50
Sisäiset myyntisaamiset	1 673 829,52	1 337 655,16	22 662,87	372 545,03	471 453,45	
Muut sisäiset saamiset (4)	2 618 293,52					
Muut saamiset (5)	693 479,19	1 152 168,73	2 203 305,62	2 242 836,04	574 349,66	11 428,42
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 754 964,86	5 323 228,84	15 206 091,49	10 606 132,79	3 098 861,50	1 648 389,92
Rahat ja rahoitusarvopaperit	494 819,31	178 154,97	866 969,68	1 409 569,29	1 451 681,79	684 233,35
Vastaavaa yhteensä	8 893 921,66	16 761 628,15	28 990 024,42	26 026 606,34	10 120 879,67	4 463 393,98

OIKAISTU TASE	1.1. - 31.12.2009	1.1. – 31.12.2008	1.1. 31.12.2007	1.1.06- 31.12.2006	1.1.05- 31.12.2005	1.10.03- 31.12.04
OMA PÄÄOMA						
Osake- tai muu peruspääoma	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
Ylikurssi- ja arvonorotusrahasto						
Käyvän arvon rahasto						
Muut rahastot						
Kertyneet voittovarot	4 206 636,44	4 989 114,61	2 936 422,64	288 436,79	-111 630,38	25 590,59
Tilikauden tulos	-698 109,28	-782 478,17	2 052 691,97	2 647 985,85	400 067,17	-137 220,97
Pääomalainat						
Taseen oma pääoma yhteensä	3 516 527,16	4 214 636,44	4 997 114,61	2 944 422,64	296 436,79	-103 630,38
Poistoero (6)	21 534,46	28 226,20				
Vapaaehtoiset varaukset						
Poistoero ja varaukset yhteensä	21 534,46	28 226,20	0,00	0,00	0,00	0,00
Oman pääoman oikaisu						
Oikaistu oma pääoma yhteensä	3 538 061,62	4 242 862,64	4 997 114,61	2 944 422,64	296 436,79	-103 630,38
VIERAS PÄÄOMA						
Pääomalainat						

Lainat rahoituslaitoksilta						
Eläkelainat						
Saadut ennakot						
Sisäiset velat	85 758,77	3 793 603,69	4 002 119,67	6 296 500,92	4 332 369,48	2 137 283,06
Muut pitkäaikaiset velat						
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	85 758,77	3 793 603,69	4 002 119,67	6 296 500,92	4 332 369,48	2 137 283,06
Laskennallinen verovelka	5 598,96	7 338,81				
Pakolliset varaukset	0,00	86 968,65	294 350,73	311 711,14	501 292,77	0,00
Leasingvastuukanta	126 193,25	173 279,99	69 929,16	198 966,07	133 295,46	209 080,72
Korolliset lyhytaikaiset velat						
Saadut ennakot	0,00	119 142,06				
Ostovelat	4 626 025,40	6 565 146,25	17 151 537,49	14 573 898,03	3 767 945,15	1 652 201,65
Sisäiset ostovelat	80 960,15	261 457,88	910 687,51	352 211,47	534 025,53	212 096,65
Muut sisäiset korolliset velat						
Muut sisäiset korottamat velat						
Muut korottamat ja lyhytaikaiset velat (7	436 922,47	1 519 167,00	1 564 285,26	1 348 896,07	555 514,49	356 362,28
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	5 143 908,02	8 464 913,18	19 626 510,25	16 275 005,57	4 857 485,17	2 220 660,58
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	5 361 459,00	12 526 104,31	23 992 909,81	23 082 183,70	9 824 442,88	4 567 024,36
Vastattavaa yhteensä	8 893 921,66	16 761 628,14	28 990 024,42	26 026 606,34	10 120 879,67	4 463 393,98

- 1) Liikearvoa on syntynyt tilikautena 2005 jaksotetuista myyntisopimuksista.
- 2) Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot ovat sisällytetty muihin aineettomiin hyödykkeisiin.
- 3) Vaihto-omaisuus on merkitty aineisiin ja tarvikkeisiin.
- 4) Muut sisäiset saamiset sisältävät saamia lainat konserniyhtiöille vuonna 2009.
- 5) Muut saamiset sisältävät markkinointirahat, väärällä hinnalla tulleet tuotteet, price protection ja stock protection – nimikkeet.
- 6) Poistoeroa on ollut vuosina 2008 ja 2009, poistoerosta on siirretty yhtiöverokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan.
- 7) Muihin korottomiin ja lyhytaikaisiin velkoihin on yhdistetty virallisen taseen korottomat velat sekä siirtovelat.

Liite 5. Kyselytutkimus Brightpoint Finland Oy:n rahoitusriskeistä.

Kyselylomake case-yrityksen johdolle.

Opiskelen laskentatoimen tradenomiksi Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa, ja teen opintojen loppuvaiheessa opinnäytetyön aiheena ”Tilinpäätösanalyysi vuosina 2005 – 2009 ja tärkeimmät taloudelliset riskit. Case: Brightpoint Finland Oy”.

Suurin osa työstä käsittelee tilinpäätösanalyysiä, mutta halusin selvittää seikkaperäisesti case-yrityksen taloudelliset riskit ja niissä lähinnä rahoitus riskejä, joita ei välttämättä kirjallisuuden tai analyysin perustella saa selville.

Kiitos vastauksista ja ajasta!

Palautus viimeistään keskiviikkona 22.12.2010. Jos tulee jotain kysyttävää ja täsmennystä, niin vastaan mielelläni (anne-paula.tikkanen@brightpoint.com).

Riskien tunnistaminen ja arviointi

1. Riskienhallinta yrityksessä tarkoittaa riskejä koskevien päätösten tekemistä ja toimeenpanoa sekä riskien tunnistamista ja arvioimista. **Kuinka tärkeässä osassa on Brightpoint Finland Oy:n riskinotto-kyky ja miten riskinotto-kyky ilmenee yrityksen liiketoiminnassa?**
2. **Haluaako yritys ottaa tietoisesti riskejä ja millaisia nämä tietoisesti otetut riskit voisivat olla?**

Yrityksen liiketoiminnan riskit ja riskienhallinta

3. Liiketoimintariskeillä ymmärretään muun muassa strategiaan, rahavirtoihin, operatiiviseen toimintaan, asiakkuuksiin ja liiketoimintaympäristöön liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. **Mitkä ovat arvionne mukaan Brightpoint Finland Oy:n normaaleja liiketoiminnan riskejä?**

4. **Mitkä ovat Brightpoint Finland Oy:n erityisiä riskejä, joihin tulisi kiinnittää huomiota?**
5. Riskienhallintaa koskevia päätöksiä voidaan hallita strategisin keinoin, kuten hallintatoimilla, suunnitelmilla tai hyväksymällä riskit.
Käyttääkö Brightpoint Finland Oy liiketoiminnan riskienhallintaan tarpeeksi mielestänne aikaa ja miten riskienhallinta näissä kohdin tapahtuu?
6. Toimintakertomuksissa mainitaan, ettei tilikausina 2005 – 2009 ole ollut tiedossa erityisiä liiketoimintaan liittyviä riskejä normaalien riskien, varaston tuotevalikoiman ylläpidon ja hallinnan sekä vientitoimintaan liittyvien epävarmuustekijöiden kuten poliittisten riskien, lisäksi. **Jos katsoo ajassa taakse päin, oliko tilikausina 2005 – 2009 kuitenkin havaittavissa nimenomaan erityisiä riskejä ja millaisia, joihin olisi pitänyt varautua?**

Yrityksen rahoitusriskit ja riskienhallinta

7. Rahoitusriskeillä tarkoitetaan yrityksen talouteen liittyviä riskejä ja rahoitusriskit voidaan puolestaan jakaa maksuvalmius-, luotto- ja markkinariskeihin. ja niiden hallinta on vaikeaa. **Mitkä ovat rahoitusriskeistä huomionarvoisimpia riskejä, joihin Brightpoint Finland Oy:ssä tulisi kiinnittää huomiota?**
8. Yrityksen elinkaarena voidaan mainita aloitusvaihe, vakiintumisvaihe ja tuloksentekovaihe, myös niihin liittyy rahoitusriskejä. **Onko Brightpoint Finland Oy:ssä havaittavissa yrityksen elinkaaren riskejä ja millaisia?**
9. **Miten Brightpoint Finland Oy on varautunut rahoitusriskeihin?**
10. **Kuinka Brightpoint Finland Oy yrittää välttää rahoitusriskejä?**
11. **Onko Brightpoint Finland Oy:llä mittareita tai välineitä joilla rahoitusriskejä voi mitata ja tunnistaa?**

12. Millaisia rahaprosessin riskejä on Brightpoint Finland Oy:ssä on havaittavissa?
13. Kuinka yrityksen strategiassa ja strategian suunnittelussa otetaan huomioon liiketoimintariskit ja rahoitusriskit?
14. Brightnewsin mukaan (2010), Brightpoint ennustaa puhelinkaupalle 12 – 14 prosentin vuosikasvua. **Lopuksi, mikä on mielestänne Brightpoint Finland Oy:n tulevaisuus taloudelliselta kannalta?**